

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A gyengébb fél védelme az üzlethelyiségen kívül kötött és
a távollévők között kötött szerződésekben**

Szerző:

dr. Medve Bernadett

Kézirat lezárva:

Nyíregyháza, 2024. augusztus 07.

I. Bevezető

A fogyasztói szerződések és ezzel együtt a fogyasztóvédelem olyan jelentős mértékben vannak jelen a mindennapjainkban, hogy sokszor mi jogászok is megfedkezünk e szabályrendszer jelentőségéről, és egy-egy ügylet lebonyolításakor hajlamosak vagyunk átsiklani felettük. Csak akkor döbbenünk rá, hogy mint a fogyasztói társadalom részesei milyen kiszolgáltatott helyzetben is vagyunk a kínálati oldalon megjelenő, számos szempontból erőfölényben lévő vállalkozásokkal szemben, amikor valamilyen hiba csúszik a gépezetbe, és próbálunk eligazodni a minket védő szabályok tömkelegében.

Jelen tanulmányban két atipikus fogyasztói szerződés, az üzlethelyiségen kívül és a távollévők között kötött szerződés szabályanyagát veszem górcső alá, melyek jelentősége vitathatatlan az új információs technológiák terjedése, a tradicionális vásárlási formák egyre erőteljesebb háttérbe szorulása következtében.

Manapság a kereskedelmi ügyletek jelentős részét az interneten kötjük, mely sokkal kényelmesebb, gyorsabb, gazdaságosabb megoldást jelent mind a fogyasztók, mind a vállalkozások számára. Ugyanakkor a kereskedelmi ügyletek interneten történő lebonyolítása számos veszélyforrást is jelent a fogyasztók számára akár büntetőjogi, akár fogyasztóvédelmi szempontból. Ebben a speciális szerződéskötési szituációban nagyobb az esélye a fogyasztó megtevesztésének, félrevezetésének, hiszen a fogyasztónak nem áll módjában a termék vagy szolgáltatás alapos megvizsgálása, azok valós, lényeges tulajdonságaival csupán az átvételt követően szembesül. Ezen veszélyforrások indokolták a speciális szabályozást, és a hatékony fogyasztóvédelmi garanciák kiépítését a távollévők között kötött szerződések területén ¹

Bár a szigorú szabályozásnak és a hatékony hatósági fellépésnek köszönhetően a jellemzően utazással és ebédrel egybekötött hagyományos termékbemutatók az elmúlt években jelentősen visszaszorultak Magyarországon, mindig jelennek meg újabb és újabb értékesítési formák, melyek leginkább az idősek, betegségeik miatt kiszolgáltatott fogyasztói réteget célozzák. Ebbe a körbe tartozik például az

---

¹ Fazekas Judit: *Fogyasztóvédelmi jog 2.0*, Gondolat Kiadó, Budapest, (2022) 158.

ingyenes szűrővizsgálat keretében vagy telefonon kínált „egészségmegőrző” étrend-kiegészítő termékek értékesítése, melyek manapság is elterjedt értékesítési módzatok. Az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések megkötése ugyancsak eltér a hagyományos szerződéskötési szituációktól. Ezeknél az ügyleteknél rendszerint a kereskedő a szerződéskötést kezdeményező fél, a fogyasztó sokszor nincs felkészülve a megszokottól eltérő környezetben történő üzleti döntés meghozatalára, a neki kínált termék, szolgáltatások lényeges tulajdonságait, árát nem áll módjában más, hasonló termékekkel, szolgáltatásokkal összehasonlítani. Ebben a fogyasztói döntést hátrányosan befolyásoló lélektani helyzetben a gyengébb felet a szabályozás fokozottabb védelemben kívánja részesíteni különféle garanciák kiépítésével.

Tanulmányomban a fenti két atipikus fogyasztói szerződés speciális szabályait kívánom bemutatni a fogyasztót, mint gyengébb felet védő jogszabályi garanciákon keresztül. Ami a dolgozatom felépítését illeti, fontosnak tartom először a fogyasztói szerződések sajátosságait, speciális szabályozási elveit felvázolni, hiszen ezek valamennyi fogyasztói szerződésre, így az üzlethelyiségen kívül és az távollévők között kötött szerződésekre is irányadóak. Ezt követően érintem e két szerződéstípus területén végbemenő európai jogfejlődést, kitérve az e tárgykörben született uniós joganyag hazai átültetésének alakulására is, majd rátérek a tanulmányom központi témáját képező hatályos magyar szabályozás taglalására. E körben vázolom az üzlethelyiségen kívül és a távollévők között kötött szerződések szabályozásának fogalmi meghatározásait, a szabályozás személyi és tárgyi hatályát, majd a fogyasztókat védő két legfontosabb garanciális eszközt, a vállalkozásokat terhelő tájékoztatási kötelezettséget és a fogyasztókat megillető elállási jog szabályanyagát mutatom be az Európai Unió Bíróságának e tárgykörben született legrelevánsabb ítéleteiben foglalt iránymutatásokkal kiegészítve.

II.A fogyasztói szerződések sajátos vonásai a szerződések rendszerében

1. *Tradicionális és atipikus fogyasztói szerződések*

A magánjogi szerződések rendszerében a fogyasztói szerződéseket a nevesített szerződések közé sorolhatjuk, melynek vannak tipikus és atipikus válfajai. Az előbbi csoportot azok a fogyasztó és vállalkozás közötti szerződések képezik, amelyek dogmatikai szempontból valamely tradicionális

szertődési alaptípusba tartoznak, de a szabályozás a fogyasztóknak többletjogokat biztosít az adott szerződésre vonatkozó általános szabályoktól eltérően. E körbe sorolható pl. a fogyasztói adásvételi, a fogyasztói hitel- és kölcsönszerződés, az utazási szerződés, a fogyasztói biztosítási szerződés, a fogyasztói kezességi szerződés, továbbá a fogyasztói zálogszerződés. Az atipikus fogyasztói szerződések csoportjába azok a speciális fogyasztói szerződések tartoznak, amelyek a szerződéskötés sajátosságaira figyelemmel nem sorolhatók be a tradicionális szerződéstípusokba, és általában jogharmonizációs kötelezettség folytán kerültek a magyar magánjogi szabályozás rendszerébe. Ebbe a csoportba sorolhatók a távollévők közötti és üzlethelyiségen kívül kötött szerződések, az ingatlanok időben megosztott használati jogáról szóló szerződések, továbbá az utazási csomagokról szóló szerződések.²

Az Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) kodifikációja során a fogyasztói szerződések szabályozása kapcsán a magyar jogalkotó a jogharmonizációs kötelezettségei teljesítésekor amellet foglalt állást, hogy a fogyasztóvédelmi szerződési jog területén született irányelveket nem építi be a magánjogi kódexünkbe egy külön fejezetbe, hanem a részletszabályokat továbbra is széttagoltan, külön törvények tartalmazzák.³ Mindezek alapján a fogyasztóvédelmi rendelkezések egy részét a Ptk.-ban találjuk, így többek között a fogyasztói zálogszerződésre, a fogyasztói szerződések tisztességtelen kikötéseinek semmisségére, a fogyasztói szerződésekre irányadó - az általánostól eltérő - kellékszavatosságra és jótállásra, a termékszavatosság jogintézményére, a fogyasztói jogot csorbító szerződési kikötés, illetve a fogyasztó jogszabályban foglalt jogairól lemondó nyilatkozat semmisségére, valamint a fogyasztó által vállalt kezességre, illetve garanciára irányadó rendelkezéseket.⁴

A Ptk.-n kívüli, atipikus fogyasztói szerződések részletszabályait az alábbi jogforrásokban találjuk:

- a távollévők között kötött és az üzleten kívül kötött szerződések részletszabályait a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Kormányrendeletben (továbbiakban: 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet),

---

² Fazekas: i.m. 147.

³ Varga Nelli: Gondolatok a fogyasztói szerződési jog kialakulásáról és fejlődéséről, Debreceni Jogi Műhely, 2013/3. 150.

⁴ Varga (2013): i.m.151.

- az elektronikus kereskedelmi ügyletekre vonatkozó részletszabályokat az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvényben,
- az ún. timesharing-szerződések szabályanyagát a szállás időben megosztott használati jogára, a hosszú távra szóló üdülési termékekre vonatkozó szerződésekről, valamint a tartós szálláshasználati szolgáltatási tevékenységről szóló 141/2011. (VII. 21.) Korm. rendeletben,
- a fogyasztói hitelszerződések részletszabályait a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvényben,
- az utazásszervező és közvetítő szerződésekre vonatkozó szabályanyagot az utazási szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekről, különösen az utazási csomagra, és az utazási szolgáltatás együttesre vonatkozó szerződésekről szóló 472/2017 (XII. 28.) Korm. rendeletben.⁵

2. *A fogyasztói szerződés fogalmi meghatározása, a szerződés alanyai*

A Ptk. nem határozza meg a fogyasztói szerződés fogalmát, ehelyett a fogyasztó és vállalkozás közti szerződést nevesíti. A fogyasztói szerződés fogalmát 45/2014. (II. 26.) Kormányrendeletben találjuk, mely alapján azok a fogyasztó és a vállalkozás között kötött szerződések minősülnek fogyasztói szerződésnek, amikor a fogyasztó kifizeti vagy vállalja, hogy kifizeti az áru ellenértékét.⁶

A fenti fogalmi meghatározás alapján a fogyasztói szerződések egyik oldalán a fogyasztó, másik oldalán a vállalkozás szerepel. A tekintetben, hogy ki minősül fogyasztónak, illetve vállalkozásnak, a Ptk. értelmező rendelkezései adnak iránymutatást. A Ptk. értelmező rendelkezései szerint fogyasztónak minősül a szakmája, önálló foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körén kívül eljáró természetes személy⁷, míg vállalkozásnak a szakmája, önálló foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körében eljáró személy minősül.⁸ A Ptk. mellett más jogszabályok is rendelkeznek a fogyasztó és a vállalkozás fogalmáról, így például a Fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (továbbiakban: Fgytv.) hatályos megfogalmazása szerint fogyasztó az önálló foglalkozásán és gazdasági

⁵Hajnal Zsolt: *Fogyasztóvédelem*, Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem (2018) 11., forrás: <https://tudasportal.uninke.hu/xmlui/bitstream/handle/20.500.12944/7165/Fogyaszt%C3%B3v%C3%A9delem.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (letöltés dátuma: 2024. március 10.)

⁶ 45/2014. (II. 26.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése

⁷ Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 3. pont

⁸ Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 4. pont

tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy, aki árut vesz, rendel, kap, használ, igénybe vesz vagy az áruval kapcsolatos kereskedelmi kommunikáció, ajánlat címzettje.⁹ Az Fgytv. értelmező rendelkezése szerint vállalkozás, aki azon tevékenységét, mely a fogyasztókat érinti vagy érintheti, önálló foglalkozásával vagy gazdasági tevékenységével összefüggő célok érdekében végzi.¹⁰

Fontosnak tartom kiemelni, hogy a jogalkalmazói gyakorlat a fogyasztói státusz egyik meghatározó kritériumaként azt a követelményt támasztja, hogy a természetes személy részéről a dolog megszerzése, birtoklása, használata annak végső felhasználása érdekében történjen. Annak megítélése, hogy adott szerződéses jogviszonyban eljáró természetes személy fogyasztónak minősül-e, az önálló foglalkozása körében eljáró természetes személyek esetében (kettős célú szerződések) jelenthet nehézséget, ebben az esetben az üzleti és az üzleti tevékenységen kívüli célok arányát kell mérlegelni.¹¹

3. A fogyasztói szerződések szabályozási elvei, a fogyasztóknak nyújtott többletgaranciák

Mind a tradicionális, mind az atipikus fogyasztói szerződésekre igaz, hogy a fogyasztók és a gazdálkodók között - jellemzően a fogyasztói társadalom alulinformáltságából, a velük szerződő másik szereplő gazdasági, pénzügyi, információs erőfölényéből kifolyólag - kialakult egyensúlyhiányos helyzet kiegyenlítése érdekében szükséges a jog által többletgaranciákat kiépíteni a „gyengébb pozícióban” lévő fogyasztó érdekében.

Mindezek alapján a fogyasztói szerződések szabályozási elvei eltérnek azon szerződések szabályozásától, melyek két vállalkozás vagy két természetes személy között jönnek létre. Az ilyen szerződésekhez képest a fogyasztó és vállalkozás közötti szerződésben a fogyasztónak többletjogosultságokat kell biztosítani, a vállalkozást pedig többletkötelezettségekkel kell terhelni

---

⁹ Fgytv. 2. § 10. pont

¹⁰ Fgytv. 2. § 33. pont

¹¹ Hajnal: *i.m.* 5.

az információhiánnyal küzdő és érdekérvényesítésre kevésbé képes fogyasztó, mint gyengébb fél helyzetének javítása érdekében.¹²

Hogy normatív értelemben ki tekinthető gyengébb félnek, arra a jogszabályokban nem találunk definíciót. Gellén Klára megfogalmazása szerint „általában az a személy tekinthető gyengébb félnek, aki a felek erőviszonyában bekövetkező eltolódás miatt a szerződés tartalmának kialakítása során érdekeit nem tudja a másik féllel azonos módon képviselni, ezáltal önmaga számára indokolatlanul hátrányosabb tartalmú szerződést köt/vagy köthet.”¹³

Az alábbiakban azokat a szabályokat emelem ki a hatályos fogyasztóvédelmi rendelkezések köréből, melyek a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztóknak nyújtanak többletgaranciákat:

A fogyasztói szerződésekre általánosságban jellemző az *írásbeliség* megkövetelése. Az egyes típusoknál eltérő a szabályozás a tekintetben, hogy előfordul, amikor a szerződéskötést megelőző nyilatkozatokat kell írásban rögzíteni, mint például az üzleten kívül kötött szerződések esetén. Arra is van példa, amikor a jogszabályok megkövetelik magának a szerződésnek az írásba foglalását, mint például a fogyasztási kölcsönszerződések esetén. A harmadik esetkörben mind a szerződéskötést megelőzően tett nyilatkozatokat, mind magát a szerződést írásba kell foglalni. Erre példa az utazási szerződések, távollévők között kötött szerződések köre.¹⁴

A fogyasztóvédelem területén a jogszabályok *többlettájékoztatási kötelezettséget* írnak elő a vállalkozások számára, meghatározva annak formáját, tartalmát és idejét. A jogalkotó célja a minimális tájékoztatási követelmény felállításával, hogy a fogyasztót olyan helyzetbe hozza, hogy képes legyen az ésszerű üzleti döntés meghozatalára. Ennek érdekében az információk rendelkezésre bocsátásának világosnak, közérthetőnek, egyértelműnek kell lennie.¹⁵ Tartalmilag a jogszabályok általában megkövetelik a szerződés tárgyára, annak jellemzőire, az ellenszolgáltatásra, az esetleges járulékos költségekre, a szolgáltatást nyújtó adataira, a kölcsönös kötelezettségek tartalmára vonatkozó információk rendelkezésre bocsátását, továbbá a fogyasztót megillető jogokra,

---

¹² Miskolczi Bodnár Péter: *A kógens és klauzikálisan kógens fogyasztói szabályok gyökerei*, In: Keserű Barna Arnold-Szoboszlai-Kiss Katalin (szerk.): *Salus Vocalis. Csegöldi indulás- Győri érkezés. Ünnepi tanulmányok Fazekas Judit tiszteletére*, Győr, Universitas Győr Nonprofit Kft. (2023) 529.

¹³ Gellén Klára: *A gyengébb fél védelme egyes aszimmetrikus szerződéses kapcsolatokban*, In: *Acta Universitatis Szegediensis : forum : acta juridica et politica*, I. évf. 1. szám (2011) 246.

¹⁴ Zoványi Nikolett: *A fogyasztói szerződés és alanyai*, Debreceni Jogi Műhely, 2010/1. 30.

¹⁵ Hajnal: *i.m.* 10.

igény- és érdekérvényesítési lehetőségekre irányuló többlettájékoztatást.¹⁶ A tájékoztatás formáját tekintve a jogszabályok általában írásbeli vagy tartós adathordozón történő tájékoztatást követelnek meg, míg annak idejét tekintve legtöbbször már a szerződéskötést megelőző, de legkésőbb a szerződéskötéskori tájékoztatást írják elő. Általánosságban elmondható, hogy a tájékoztatási kötelezettség elmaradásához a fogyasztóvédelmi tárgyú rendelkezések súlyos jogkövetkezményeket fűznek, mint például kötőerő hiánya, elállási jog meghosszabbodása.¹⁷

A fogyasztót védő többletjogosultságok köréből kiemelendő a *bizonyítási teher* fogyasztóval szerződő félre telepítése. A bizonyítás általános szabályaitól eltérve a fogyasztóvédelem területén a jogalkotó számos helyen a vállalkozásra hárítja e kötelezettséget, megkönnyítve ez által a kiszolgáltatottabb pozícióban lévő fogyasztó helyzetét.¹⁸ Ezzel találkozunk például a távollevők között kötött szerződések esetén a távközlő eszközök használatának korlátozásánál, a fogyasztói szerződések kellékszavatossági igényei esetében hibás teljesítési vélelem időtartama alatt, továbbá a jótállási kötelezettség teljes tartama alatt.¹⁹

A fogyasztói szerződések jogában talán a fogyasztót védő leglényegesebb garancia az *indokolás nélküli, feltétlen elállási jog* biztosítása, melynek nem feltétele a vállalkozás szerződésszegő magatartása, és azzal a fogyasztó az elállásra nyitva álló határidő végéig bármikor élhet.²⁰ Az ilyen tartalmú többletjogosultságnak a jogalkotó által fogyasztó részére történő biztosítása mögött az az indok állhat, hogy a túlzottan egyensúlyhiányos szerződéskötési szituációkban a fogyasztók hajlamosak gyorsan, meggondolatlanul dönteni, így bizonyos fogyasztói szerződésekben a jogszabályok egyfajta „meggondolási időt” biztosítanak számukra, mely alatt megfontoltabban ártértékelhetik üzleti döntéseiket.²¹

A fogyasztói szerződések egyensúlyhiányos helyzetét hivatott kiküszöbölni az e szabályozási területre - a kötelmi jog diszpozitív szabályozásához képest - jellemző *egyoldalú kógenca*, mely alapján a fogyasztót védő jogszabályi előírásoktól a fogyasztó hátrányára nem lehet eltérni, a jogszabályi

---

¹⁶ Varga (2013): *i.m.* 145.

¹⁷ Hajnal: *i.m.* 10.

¹⁸ Zoványi: *i.m.* 30.

¹⁹ Fazekas: *i.m.* 152.

²⁰ Hajnal: *i.m.* 10.

²¹ Hajnal Zsolt: *A fogyasztói szerződések joga az Európai Unió jogában: közös alapok*, Debreceni Jogi Műhely (2014)forrás:https://www.debrecenijogimuhely.hu/archivum/1_2_2014/a_fogyasztoi_szerzodesek_joga_az_europai_unio_jog_aban_kozos_alapok/ (letöltés dátuma: 2024. március 3.)

rendelkezésektől a fogyasztóra nézve kedvezőtlenebb kikötés semmis. Hasonló jogkövetkezményt fűz a jogalkotó a fogyasztó joglemondásához is, azaz a fogyasztó a számára jogszabályban biztosított jogairól érvényesen nem mondhat le, ellenkező esetben az ilyen nyilatkozatot is semmisnek kell tekinteni.²²

A fogyasztói szerződések jogának egyik jelentős védelmi eszközét képezi a *fogyasztói szerződések tisztességtelen kikötésének semmissé* nyilvánítása. A fogyasztói szerződések megkötése során gyakorta kerül sor blankettaszerződések, általános szerződési feltételek alkalmazására, melyek a fogyasztói szerződések egyedileg meg nem tárgyalt kikötéseihez hasonlóan a gazdálkodó szervezetek részéről visszaélések eszközéül szolgálhatnak. A tisztességtelen szerződési feltételek semmissé nyilvánításával a jogalkotó a gyengébb pozícióban lévő fogyasztókat kívánja védeni függetlenül attól, hogy a szerződés szabványszerződésnek minősül-e vagy sem.²³

E helyütt emelném ki, hogy a fent részletezett sajátos szabályozási elveken túlmenően valamennyi fogyasztói szerződésre jellemző sajátosságokat találunk a 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet II. fejezetében is. Így a fogyasztói szerződések közös szabályai körében említhetjük a fogyasztó által *nem kért értékesítés tilalmát*. E szerint a vállalkozás nem követelhet a fogyasztótól ellenszolgáltatást, ha olyan árut értékesít vagy olyan szolgáltatást nyújt, amelyre nézve nem jött létre szerződés. A fogyasztó nyilatkozatának elmulasztása esetén sem lehet vélelmezni a vállalkozás ajánlatának - hallgatólagos - elfogadását.²⁴

Ugyancsak minden vállalkozásra kötelező közös szabály, hogy amennyiben a vállalkozás a szerződéskötést követő kapcsolattartáshoz telefonos ügyintézészt nyújt, a vállalkozás biztosítani köteles, hogy a vele kapcsolatba lépő fogyasztót a hívásért az elektronikus hírközlési szolgáltató által a hívó fél számára *az előfizetői szerződésben meghatározott díjon felül további díj ne terhelje*. A telefonos ügyfélszolgálat emelt díjas szolgáltatással nem működtethető. E rendelkezés nem érinti az elektronikus hírközlési szolgáltató azon jogát, hogy a hívásokért díjat számítson fel. A vállalkozás az adott fizetési mód igénybevételeért a fizetési móddal összefüggésben felmerült általa viselt költséget meghaladó díjat nem számíthat fel. Ez a szabály nem alkalmazható abban az esetben, ha a jogszabályi

---

²² Zoványi: *i.m.* 10.

²³ Varga (2013): *i.m.* 145.

²⁴ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 8. §

rendelkezések egy adott fizetési mód igénybevételéért díj vagy egyéb fizetési kötelezettség felszámítását megtiltják.²⁵

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet a *többlétösszegek fizetésének* szabályai körében előírja, hogy vállalkozást a szerződés szerinti főkötelezettsége teljesítéséért járó ellenszolgáltatáson felül további pénzbeli követelésre feljogosító szerződési feltétel különösen nem tekinthető olyannak, mint amit a fogyasztó kifejezetten elfogadott, ha a vállalkozás olyan alapértelmezett opciót (előre kitöltött mezőt) alkalmaz, amelyet a fogyasztónak a többlétösszeg fizetésének elkerülése érdekében el kellene utasítania. Ebben az esetben a vállalkozás köteles a fogyasztó részére az így kifizetett összeget visszatéríteni.²⁶

4. A speciális szabályozási indokai az üzlethelyiségen kívül kötött és a távollévők között kötött szerződések jogában

A tradicionális fogyasztói szerződések egyik jellemző vonása, hogy azok a fogyasztó és a vállalkozás egyidejű jelenlétében, közvetlen fizikai kontaktus útján jönnek létre, mely során a fogyasztónak lehetősége nyílik a termék vagy szolgáltatás megvizsgálására, a vele szerződő féllel kapcsolatos személyes benyomások szerzésére, a termékkel vagy szolgáltatással kapcsolatos azonnali információk begyűjtésére, mely alapján megalapozottabban tudja meghozni üzleti döntését.²⁷ Ezzel szemben az üzlethelyiségen kívül, illetve a távollévők között kötött szerződések a szerződéskötés jellegzetességéből adódóan speciális szabályozást igényelnek.

A távollévők között kötött szerződések esetén azért elengedhetetlen a fogyasztóvédelem fokozott érvényre juttatása, mert ezen szerződéstípusoknál a felek nem egy térben hozzák létre a szerződést.²⁸

A fogyasztónak a szerződéskötést megelőzően nincs lehetősége a szerződés tárgyának közvetlen megismerésére, személyes tapasztalatszerzésre, információgyűjtésre, ezért indokolt a fokozottan fennálló egyensúlyhiányos helyzetet a fogyasztóknak nyújtott többlétgaranciákkal kiegyenlíteni.

---

²⁵ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 6-7. §

²⁶ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 8/A. §

²⁷ Pecze Dóra: *A távollévők között kötött szerződések kérdéséhez*, JURA. A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának tudományos lapja, 2000/1-2. szám, 107.

²⁸ Papp Tekla: *Szerződések tipizálása-atipikus szerződések*, doktori értekezés, MTA, Budapest (2018) 96.

Ugyanez igaz az üzlethelyiségen kívül kötött szerződésekre is, mely jogviszonyok specialitását a szerződéskötés helye adja. Az ilyen szerződéses jognyilatkozatok ugyanis olyan helyen kerülnek lebonyolítására, mely nem a kereskedő állandó üzlete, mely a megfontolt, felelősségteljes fogyasztói döntés meghozatalát ugyancsak hátrányosan befolyásolja.²⁹ Ebben a speciális szerződéskötési szituációban a fogyasztó sokszor nincs felkészülve a szerződés tárgyával, a vele szerződő féllel kapcsolatos benyomások, információhalmaz befogadására, nincs összehasonlítási alapja az adott termékkel, szolgáltatással kapcsolatban. Ebben a fogyasztói döntést hátrányosan befolyásoló lélektani helyzetben a gyengébb felet a szabályozás fokozottabb védelemben kívánja részesíteni különféle garanciák kiépítésével.

III. Európai jogfejlődés a távértékesítés és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések területén, az uniós joganyag hazai implementálása

A fogyasztóvédelem közösségi szabályozásának igénye a fogyasztók gazdasági folyamatokban, illetve az egységes belső piac kialakításában betöltött jelentős szerepének felismerésével áll szoros összefüggésben.³⁰ A közös fogyasztóvédelmi politika kialakulásához az 1970-es évektől a különböző fogyasztóvédelmi programokon keresztül több lépcső vezetett. Az uniós szabályanyag a mai napig formálódik, és igyekszik megfelelni az újabb és újabb kihívásoknak. Tekintettel arra, hogy az uniós szintű fogyasztóvédelmi jogfejlődés részletekbe menő taglalása meghaladná e dolgozat kereteit, így az alábbiakban csak a témám szempontjából releváns távértékesítés és „házaló kereskedés” területén végbemenő európai uniós jogfejlődést vázolom, kitérve az uniós aktusok magyarországi implementálásának alakulására.

Ezeken a területeken a tagállamok jogszabályainak egymáshoz való közelítésének, összehangolásának szükségessége arra a felismerésre vezethető vissza, hogy a tagállamok eltérő fogyasztóvédelmi intézkedései a távértékesítés, illetve az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések területén egyre

---

²⁹ Csibor Ferenc: *A távollévők között kötött és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések fogyasztói elállási és felmondási jogának védelme a bírói gyakorlatban*, In: Nyakas Györgyi - Sivák Veronika - Csibor Ferenc - Garamvölgyi Dávid - Dúl János (szerk.): *A magánjogi kutatóműhely fogyasztóvédelmi vonatkozású tanulmányai*, *Opuscula Civilia* (2020), forrás: https://antk.uni-nke.hu/document/akk-copy-uni-nke-hu/Opuscula_Civilia_2020_Maganjogi_Kutatomuhely.pdf (letöltés dátuma: 2024. április 02.)

³⁰Bencsik András: *A fogyasztói jogok tartalmának és érvényesülésének közjogi keretei Magyarországon*, Doktori értekezés, Műhelyvita-anyag, Pécsi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Karának Doktori Iskolája, Pécs (2012) 29.

inkább hátrányosan befolyásolták a belső piaci szereplők közötti versenyt, továbbá a hatékony közösségi szintű fellépést a fogyasztók védelme érdekében. A távollévők között kötött fogyasztói szerződéseket szabályozó eltérő nemzeti fogyasztóvédelmi szabályok megakadályozták a határokon átnyúló, távértékesítésben rejlő lehetőségek teljes mértékű kihasználását, különösen a világhálón keresztüli értékesítés esetén. Ugyanez igaz az a határokon átnyúló, üzlethelyiségen kívül kötött szerződésekben rejlő lehetőségekre is, különösen a szolgáltatási ágazatban.³¹

A Tanácsnak az *üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló 85/577/EGK irányelv*nek elfogadására 1985. december 20. -án került sor. Az irányelv megalkotásának hátterében az a felismerés állt, hogy az üzlethelyiségen kívüli kereskedelem tagállamonként eltérő jogi szabályozása kihatással van a közös piac működésére, emiatt védelmet kell nyújtani a kiszolgáltatott fogyasztók részére a hálózati kereskedelem során alkalmazott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szemben.

A 85/577/EGK irányelv magyarországi implementálására a 213/2008. (VIII. 29.) Kormányrendelettel került sor, mely jogszabály az irányelvben foglaltakkal összhangban szabályozta a definíciókat és a szerződés közvetlen tárgyát. A fenti kormányrendelet a szerződés közvetett tárgyát némileg szűkebben határozta meg, a disztribútori és a csomagküldő szolgáltatásokra az ugyanis nem terjedt ki. Ugyanakkor az irányelvvel összhangban szabályozta a fogyasztó tájékoztatáshoz való jogát és az elálláshoz való jogot azzal az eltéréssel, hogy az elállásra nyitva álló határidőt a fogyasztóra nézve kedvezőbben, 7 nap helyett nyolc munkanapban határozta meg.³²

Bár a Közösség fogyasztóvédelmi programjai több alkalommal érintették a távollévők között létrejött szerződések kérdését, csupán 1997. május 20. -án került sor az *Európai Parlament és a Tanács 97/7/EK irányelv*nek elfogadására a *távollévők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről*.³³

A belső piac zavartalan működése megkövetelte, hogy a fogyasztók ugyanolyan feltételekkel férhessenek hozzá más tagállamok áruhoz és szolgáltatásaihoz, mint az adott tagállam lakossága.³⁴

Az irányelv elfogadásának indokául szolgált az a felismerés is, hogy a fogyasztók számára a határokon

---

³¹ A fogyasztók jogairól szóló irányelv preambuluma (5) bekezdése

³² Papp Tekla: *Az üzleten kívül kötött szerződések*, In.: Szikora Veronika (szerk.): Magyar fogyasztóvédelmi magánjog- Európai kitekintéssel, Center Print Kft., Debrecen (2010) 127.

³³ Pecze: *i.m.* 110.

³⁴ A távollévők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló 97/7/EK (1997. május 20.) irányelvnek preambuluma (2) bekezdése

átnyúló távértékesítés a belső piac megvalósulásának egyik legfontosabb kézzel fogható eredménye.³⁵ Az új technológiák bevezetésével megsokszorozódik azoknak az eszközöknek a száma, amelyek révén a fogyasztók megismerhetik a Közösségben bárhol tett ajánlatokat és leadhatják rendeléseiket. Egyes tagállamok különböző vagy eltérő fogyasztóvédelmi rendelkezései a távértékesítés területén káros hatást gyakorol a belső piacon a vállalkozások közötti versenyre, ezért közösségi szinten egy minimális közös szabályozás bevezetése szükséges ezen a területen.³⁶

A távértékesítési irányelvet a hazai jogalkotó a távollévők között kötött szerződésekről szóló 17/1999. (II. 5.) Kormányrendelettel implementálta a magyar jogba, mely a minimum harmonizáció elvének megfelelően szabályozta a hatálya alá nem tartozó szerződéseket, a távközlő eszköz minősítését, a fogyasztó tájékoztatáshoz való jogát és elállási jogát, és a másik szerződő fél ehhez kapcsolódó kötelezettségeit. Ugyanakkor a kormányrendelet távollévők közötti kifejezést használt a távértékesítési szó helyett, továbbá „szállító” helyett a tágabb értelemben vett vállalkozást tekintette a fogyasztóval szerződő félnek.³⁷

A fogyasztóvédelmi joganyag európai uniós szintű átfogó felülvizsgálatára 2004-ben került sor, melynek célja egy ténylegesen működő fogyasztói belső piac kialakítása volt a fogyasztóvédelmi szerződési rendszer egyszerűsítése és átláthatóbbá tétele révén. Az átvilágítás tárgyát képezték többek között a fent hivatkozott irányelvek. Az átfogó felülvizsgálat eredményeképpen a Bizottság 2007. február 8.-án elfogadta a fogyasztóvédelmi joganyag átvilágításáról szóló Zöld Könyvet, melyben a Bizottság eredeti megállapításai és az átvilágítandó irányelvek főbb kérdései kerültek összefoglalásra (horizontális kérdések). A vizsgálat kiterjedt azoknak a főbb problémáknak a vizsgálatára, melyek az új piaci fejleményekből, a szabályozás széttagoltságából és a bizalomhiányból eredtek. A dokumentum egyik kulcsfontosságú jelentősége abban állt, hogy alternatívákat kínált a fogyasztóvédelmi joganyag folytatólagos felülvizsgálata során követendő stratégiára, a horizontális jogi aktus lehetséges tárgyi hatályára, illetve e harmonizáció fokára.³⁸

---

³⁵ A távollévők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló 97/7/EK (1997. május 20.) irányelvnek preambulum (3) bekezdése

³⁶ A távollévők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló 97/7/EK (1997. május 20.) irányelvnek preambulum (4) bekezdése

³⁷ Papp Tekla: *Távollévők közötti szerződések; csomagküldő kereskedelem*, In.: Szikora Veronika (szerk.): Magyar fogyasztóvédelmi magánjog- Európai kitekintéssel, Center Print Kft., Debrecen (2010), 150-151.

³⁸ Szikora Veronika: *A fogyasztóvédelmi jog történeti kialakulása Európában, különös tekintettel a magánjog-egységesítési folyamatokra*, In.: Szikora Veronika (szerk.): Magyar fogyasztóvédelmi magánjog- Európai kitekintéssel, Center Print Kft., Debrecen (2010) 26.

A Bizottság 2008. október 8.-án elfogadta a fogyasztók jogairól szóló irányelv javaslatát, mely az alábbi négy, a fogyasztók számára szerződéses jogokat biztosító irányelvek teljes harmonizálására terjedt ki ezen irányelvek egyetlen horizontális hatályú jogforrásba történő foglalásával³⁹:

- az üzlethelyiségen kívül kötött szerződésekről szóló 85/577/EGK irányelv;
- a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv;
- a távollévők között kötött szerződésekről szóló 97/7/EK irányelv;
- a fogyasztási cikkek adásvételéről és a kapcsolódó jótállásról szóló 1999/44/EK irányelv.

A Bizottságnak a fent hivatkozott, a fogyasztók jogairól szóló irányelv javaslatával szemben sokan éles kritikát fogalmaztak meg, melyek általánosságban azt kifogásolták, hogy az részben túl messzire megy a maximum harmonizációs jellegére tekintettel, részben nem elég átfogó jellegű.⁴⁰

A fenti előzményeket követően, 2011. október 25-én került elfogadásra az *Európai Parlament és a Tanács 2011/83/EU irányelve a fogyasztók jogairól*, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról valamint a 85/77/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: fogyasztók jogairól szóló irányelv). Kiemelendő, hogy a Bizottság javaslatához képest az elfogadott irányelv szabályozási tárgyköre szűkebb, mivel a javaslatban foglalt négy irányelvhez képest csupán az üzlethelyiségen kívül kötött és a távollévők között kötött szerződéseket vonja szabályozási tárgykörébe.

A fogyasztók jogairól szóló irányelv célul tűzte ki, hogy a fogyasztóvédelem magas szintjének elérése révén hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez azáltal, hogy közelíti a fogyasztók és kereskedők között kötött szerződésekre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések bizonyos vonatkozásait.⁴¹ Mindezt a - korábbi irányelvek felülvizsgálatának tapasztalatai alapján - az alkalmazandó szabályok egyszerűsítésével és aktualizálásával, az ellentmondásos szabályok megszüntetésével és hiányosságaik felszámolásával kívánja

---

³⁹ Szikora (2010): i.m. 27.

⁴⁰Tattay Levente: Az európai Fogyasztói Jogi Irányelv átültetése Magyarországon, forrás: <https://szakikkkadatbazis.hu/doc/6776566> (letöltés dátuma: 2024. március 4.)

⁴¹ A fogyasztók jogairól szóló irányelv 1. cikke

megvalósítani.⁴² Az irányelv szakított a korábbi irányelvekben található minimális harmonizációs megközelítéssel, az a maximum harmonizáció jegyében született, mely alapján a tagállamok az irányelv által meghatározottaktól sem szigorúbb, sem enyhébb rendelkezéseket nem alkalmazhatnak.⁴³ Ugyanakkor lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy bizonyos vonatkozások tekintetében nemzeti szabályokat tartsanak fenn vagy fogadjanak el.⁴⁴

A fogyasztók jogairól szóló irányelv átültetésére és a 213/2008. (VIII. 29.) Kormányrendelet hatályon kívül helyezésére a 45/2014. (II.26.) Kormányrendelettel került sor, mely 2014. június 14.-én lépett hatályba. A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet szabályai - az irányelv maximum jogharmonizációs záradékára tekintettel - nem sok eltérést mutatnak az irányelvben lefektetett szabályokhoz képest. A fogyasztói szerződések közös szabályai között taglalja a - korábban már ismertetett - szerződést követő telefonos kapcsolattartásra és a fizetési eszköz használati díjára vonatkozó szabályokat, valamint a nem kért értékesítés, a többletösszegek fizetése és a fogyasztói adásvétel esetén irányadó szabályokat.

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet a szerződéskötést megelőző tájékoztatás terén nem csupán a szabályozási tárgyává tett két szerződéstípus, hanem minden egyéb fogyasztó és vállalkozás közötti szerződés vonatkozásában lefekteti a minimális tájékoztatási standardot, mely alól csak azok a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződések képeznek kivételt, amelyeket a szerződéskötés időpontjában teljesítenek.⁴⁵ A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet meghatározza az üzlethelyiségen kívül kötött és a távollévők között kötött szerződésekre vonatkozó különös szabályok körében a tájékoztatásra, a szerződéskötés formai követelményeire, továbbá az elállási és felmondási jog gyakorlására vonatkozó részletes szabályokat.

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelettel implementált fogyasztók jogairól szóló irányelv hatékony alkalmazásának elősegítése céljából született a Bizottságnak a fogyasztók jogairól szóló 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmezésére és alkalmazására vonatkozó iránymutatásról szóló közleménye (a továbbiakban: Közlemény), mely a magyar szabályozás értelmezését és

---

⁴² A fogyasztók jogairól szóló irányelv preambuluma (2) bekezdése

⁴³ Tárczy Edit Zsuzsanna: *Milyen változásokat hoz a fogyasztók jogairól szóló irányelv (a tájékoztatás és az elállás vonatkozásában)?*, Fogyasztóvédelmi Szemle, 2012. május, forrás: https://www.fvszemle.hu/aktualis_szam/2012_majus/kilato/fogyasztoi_iranyelv/ (letöltés dátuma: 2024. március 4.)

⁴⁴ A fogyasztók jogairól szóló irányelv preambuluma (2) bekezdése

⁴⁵ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 10. §

alkalmazását is nagyban megkönnyíti. Tanoményom további részében az üzlethelyiségen kívül és a távollévők között kötött szerződésekre irányadó hatályos joganyagot tekintem át kiegészítve a Közlemény legrelevánsabb iránymutatásaival, továbbá az Európai Unió Bíróságának (továbbiakban: EUB) a fogyasztók jogairól szóló irányelvvel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatával.

IV. Az üzlethelyiségen kívül kötött és a távollévők között kötött szerződések hatályos magyar szabályozásának bemutatása kiegészítve az európai uniós joggyakorlattal

1. Az üzlethelyiségen kívül és a távollévők között kötött szerződések fogalmi meghatározása

Ahogy arra már dolgozatom korábbi részében utaltam, az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések azért speciálisak a tradicionális fogyasztói szerződésekhez képest, mert azok megkötésénél ugyan a szerződés alanyai, a fogyasztó és a vállalkozás egyidejűleg személyesen jelen vannak, de egy olyan helyen, amely nem a vállalkozás üzlethelyisége.⁴⁶ A 45/ 2014. (II. 26.) Kormányrendelet értelmező rendelkezése szerint *üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek minősül* minden olyan fogyasztói szerződés,

- amelyet a szerződő felek egyidejű fizikai jelenléte mellett a vállalkozás üzlethelyiségétől eltérő helyen kötöttek meg;
- amelyre vonatkozóan a fogyasztó tett ajánlatot a vállalkozásnak az előző pontban meghatározott körülmények között;
- amelyet a vállalkozás üzlethelyiségében vagy távollévők közötti kommunikációt lehetővé tévő eszköz alkalmazásával közvetlenül azt követően kötöttek meg, hogy a vállalkozás - a felek egyidejű fizikai jelenléte mellett - személyesen és egyénileg kapcsolatba lépett a fogyasztóval a vállalkozás üzlethelyiségétől eltérő helyen;
- vagy amelyet a vállalkozás által szervezett olyan út során kötöttek meg, amelynek célja az áruk vagy szolgáltatások fogyasztó számára történő értékesítése vagy népszerűsítése.⁴⁷

---

⁴⁶ Fazekas: *i.m.* 166.

⁴⁷ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 4. § 14. pontja

A fenti fogalom értelmezése kapcsán érdemes először azt megvizsgálni, mit tekinthetünk üzlethelyiségnek. *Üzlethelyiségnek* minősül bármely ingatlan, ahol a vállalkozás a tevékenységét állandó jelleggel folytatja, illetve bármely ingó dolog, ahol a vállalkozás a tevékenységét szokásos jelleggel folytatja.⁴⁸ E fogalmi körbe tartoznak a boltok, árusítóbódék és teherautók, valamint a piaci árusítóhelyek és vásári standok⁴⁹, amelyek a kereskedő üzleti tevékenységének állandó vagy szokásos helyszínéül szolgálnak. Üzlethelyiségnek tekintjük az olyan kiskereskedelmi üzlethelyiségeket is, amelyekben a kereskedő idényjelleggel végzi tevékenységét, amennyiben azt rendszeres jelleggel végzi.⁵⁰

Ezzel szemben nem minősülnek a vállalkozás üzlethelyiségének a vállalkozás által üzleti tevékenysége céljára alkalmi jelleggel igénybe vett, a nyilvánosság előtt nyitva álló helyek, így az utcák, a bevásárlóközpontok, a strandok, a sportlétesítmények és a tömegközlekedési eszközök. Az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések legtipikusabb helyszíne a fogyasztó otthona vagy munkahelye, illetve a kereskedő által szervezett út (így pl. városnézéssel, egyéb szabadidős tevékenységekkel egybekötött utak, éttermekbe, kávéházakba, szállodákba szervezett utak) alkalmával vagy termékbemutató helyszínén kötött szerződések is tipikusan ebbe a körbe vonhatók. Megjegyzendő, hogy a vállalkozás által a fogyasztó otthonában vagy munkahelyén tett látogatása alkalmával kötött szerződések akkor is üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek minősülnek, ha a látogatást maga a fogyasztó kérte, kezdeményezte. Ezzel szemben amennyiben magát a szerződést az üzletben vagy távközlő eszköz alkalmazásával kötötték meg, és ezt követően kerül sor a vállalkozás képviselőjének látogatására a szükséges berendezéseknek, eszközöknek a fogyasztó lakóhelyén történő felszerelése, beüzemelése céljából, a szerződés nem válik ezáltal üzlethelyiségen kívül kötött szerződéssé.⁵¹

Az EUB a *Verbraucherzentrale Berlin eV kontra Unimatic Vertriebs GmbH.* ügyben a kereskedő által vásáron fenntartott standnál megkötött adásvételi szerződés kapcsán vizsgálta, hogy milyen szempontok alapján minősül a szerződéskötés helyül szolgáló helyszín üzlethelyiségnek. Döntésében

---

⁴⁸ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 4. § 13. pontja

⁴⁹ A 45/2014 (II. 26.) Kormányrendelet 5. § b) pontja kifejezetten arról rendelkezik, hogy nem minősül üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek a vásáron, piacon és közterületen végzett értékesítő tevékenység.

⁵⁰ Közlemény 2.1. pontja

⁵¹ Közlemény 2.1. pontja

az EUB lefektette, hogy az olyan kiskereskedelmi üzlethelyiségek, amelyekben a kereskedő - például sípályák és strandok közelében lévő üdülőhelyeken az idegenforgalmi szezonban - idényjelleggel végzi tevékenységét, üzlethelyiségnek minősülnek, ha ezen üzlethelyiségekben a kereskedő tevékenységét rendszeres jelleggel végzi. Ezzel szemben nem tekintendők üzlethelyiségnek a kereskedő által üzleti tevékenysége céljára alkalmi jelleggel igénybe vett, a nyilvánosság előtt nyitva álló helyek, így az utcák, a bevásárlóközpontok, a strandok, a sportlétesítmények és a tömegközlekedési eszközök, továbbá a magánlakások és a munkahelyek.

Annak meghatározása érdekében, hogy egy adott esetben egy vásári standot „üzlethelyiségnek” kell-e minősíteni, az EUB fenti döntésében az alábbi szempontokat emelte ki: figyelembe kell venni, hogy az adott stand konkrét megjelenése alapján a nyilvánosságban milyen benyomást kelt, különösen azt, hogy az átlagos fogyasztó számára olyan helynek mutatkozik-e, ahol a standot fenntartó kereskedő tevékenységét -ideértve az idényjellegű tevékenységeket is- rendszeres jelleggel folytatja, oly módon, hogy a fogyasztó ésszerűen számíthat arra, hogy ott kereskedelmi kapcsolatot kezdeményeznek majd vele. E tekintetben az átlagos fogyasztó, azaz a szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó által érzékelt benyomásnak van jelentősége.⁵²

A 45/ 2014. (II. 26.) Kormányrendelet értelmező rendelkezése szerint *távollévők között kötött szerződésnek minősülnek* az olyan fogyasztói szerződések, amelyeket a szerződés szerinti áru vagy szolgáltatás nyújtására szervezett távértékesítési rendszer keretében a felek egyidejű fizikai jelenléte nélkül úgy kötnek meg, hogy a szerződés megkötése érdekében a szerződő felek kizárólag távollévők közötti kommunikációt lehetővé tevő eszközt alkalmaznak.⁵³

A 45/ 2014. (II. 26.) Kormányrendelet értelmében *távollévők közötti kommunikációt lehetővé tevő eszköz* minden olyan eszköz, amely alkalmas a felek távollétében szerződés megkötése érdekében szerződési nyilatkozat megtételére. Ilyen eszköz például a címzett vagy a címzés nélküli nyomtatvány, a szabványlevél, a sajtótermékben közzétett megrendelőlappal ellátott hirdetés, a katalógus, a telefon, a telefax és az internetes hozzáférést biztosító eszköz.⁵⁴

---

⁵² Az Európai Unió Bíróságának 2018. augusztus 7.-i ítélete a C-485/17. számú Verbraucherzentrale Berlin eV kontra Unimatic Vertriebs GmbH. ügyben, 42-44. pont

⁵³ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 4. § 10. pontja

⁵⁴ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 4. § 11. pontja

A távollévők között kötött szerződésekre vonatkozó speciális szabályok alkalmazási körét illetően fontos kiemelni, hogy a szabályozás azokra a helyzetekre is vonatkozik, amikor a fogyasztó csupán információgyűjtés céljából tesz látogatást az üzlethelyiségben, de ezt követően a tárgyalások lebonyolítására és a szerződés megkötésére távollévők között kerül sor. Ezzel ellentétben az a körülmény, hogy a szerződéskötést megelőző tárgyalások a kereskedő üzlethelyiségében zajlanak, de végső soron a szerződés megkötésére távközlő eszközök alkalmazásával kerül sor, a szerződést nem minősíti távollévők közötti szerződéssé. Szintén nem minősülnek távollévők közötti szerződéseknek a távközlő eszközök alkalmazásával kezdeményezett, de végső soron a kereskedő üzlethelyiségében megkötött szerződések. A távollévők között kötött szerződések fogalmába hasonlóképpen nem tartoznak bele a fogyasztó által távközlő eszközök alkalmazásával végrehajtott olyan foglalkozások, amelyek során szakmai szolgáltatás nyújtását kéri szakembertől, például telefonon történő bejelentkezés fodrászhoz.⁵⁵

2. A szabályozás személyi és tárgyi hatálya

Ahhoz, hogy egy szerződés a 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet személyi hatálya alá tartozzon, szükséges, hogy az egyik fél a 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 4. § 15. pontjában meghatározott vállalkozásnak, a másik fél pedig a 4. § 2. pontjában meghatározott fogyasztónak minősüljön.⁵⁶ A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet a fogyasztó és vállalkozás fogalmi meghatározása kapcsán visszautal a Ptk. értelmező rendelkezéseire. E fogalmakkal dolgozatom korábbi részében már részletesen foglalkoztam, így ehelyütt csupán néhány jogesetet kívánok kiemelni az EUB gyakorlatából, melyek a fogyasztói, illetve vállalkozói minőség kérdésével foglalkoztak.

Az EUB a C-45/96. számú, *Bayerische Hypotheken- und Wechselbank AG kontra Edgard Dietzinger ügyben* az üzlethelyiségen kívül kötött szerződéseket szabályozó korábbi, 85/577 EGK irányelv személyi hatályának értelmezése kapcsán azt a kérdést vizsgálta, hogy az irányelv hatálya alá tartozik-e a nem kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet folytató természetes személy által kötött kezesi szerződés. Az EUB döntésében arra a megállapításra jutott, hogy önmagában a kezesi szerződés, mint harmadik személy javára szóló szerződés nem zárható ki az irányelv hatálya alól.

---

⁵⁵ Közlemény 4.1. pontja

⁵⁶ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés

Ugyanakkor az EUB értelmezése szerint az irányelv semmiképpen sem alkalmazható az olyan kezességi szerződések tekintetében, ahol magát a kezesi szerződést a természetes személy foglalkozása körén kívül kötötte, az alapszerződést kötő fél azonban nem fogyasztói minőségben, hanem szakmai, gazdasági tevékenysége körében járt el.⁵⁷

Az EUB a C-464/01. számú *Gruber ügyben* a Brüsszeli Egyezményt értelmezve úgy ítélte meg, hogy az a személy, aki részben a kereskedelmi vagy szakmai tevékenysége körében, részben a kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívüli használatra szánt dologra köt szerződést, nem hivatkozhat a Brüsszeli Egyezmény 13-15. cikkében meghatározott különös joghatósági szabályokra, kivéve ha a kereskedelmi vagy szakmai használat annyira mellékes, hogy a kérdéses ügylet egészében elhanyagolható szerepet játszik; az a tény, hogy a nem kereskedelmi és nem szakmai cél van túlsúlyban, ebből a szempontból jelentéktelen.⁵⁸

Az EUB *Volksbank eG kontra Klaus Conrads, Frank Schulzke kontra Petra Schulzke-Läsche, Joachim Nitschke* C-229/04 számú ügyében hozott ítéletében a 85/577/EGK tanácsi irányelv 1. és 2. cikkét értelmezve a kereskedő nevében eljáró személy kategóriája kapcsán arra a megállapításra jutott, hogy amennyiben a kereskedő helyett vagy nevében egy harmadik személyt is bevonnak a szerződés letárgyalásának vagy megkötésének folyamatába, az irányelv alkalmazása nem tehető attól függővé, hogy a kereskedő tudott vagy tudnia kellett volna arról, hogy a szerződést házaló kereskedés keretében kötötték.⁵⁹

Ami a szabályozás tárgyát illeti, a távollévők között kötött, és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések egyaránt irányulhatnak *áru adásvételére vagy szolgáltatás nyújtására* is. A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet értelmében *árunak* minősül az ingó dolog, ideértve a tartályban, palackban vagy egyéb módon korlátozott mennyiségben vagy meghatározott úrtartalommal kiszerezelt víz, gáz és villamos energia, valamint az olyan ingó dolog is, amely digitális tartalmat vagy digitális szolgáltatást foglal magában vagy azzal össze van kapcsolva, olyan módon, hogy az érintett digitális tartalom vagy

---

⁵⁷ Az Európai Unió Bíróságának 1998. március 17-i ítélete a C-45/96. számú, Bayerische Hypotheken- und Wechselbank AG kontra Edgard Dietzinger ügyben, 22-23. pont

⁵⁸ Az Európai Unió Bíróság 2005. január 20-i ítélete a C-464/01. számú Johann Gruber kontra Bay Wa AG ügyben, 54. pont

⁵⁹ Az Európai Unió Bíróság 2005. október 25-i ítélete a C-229/04. számú Crailsheimer Volksbank eG kontra Klaus Conrads és társai ügyben, 45. pont

digitális szolgáltatás hiányában az áru nem tudná betölteni funkcióit (a továbbiakban: a digitális elemeket tartalmazó áru).⁶⁰

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet az áru adásvételére irányuló szerződések körét a szolgáltatás nyújtására irányuló szerződések egy bizonyos körével is kibővíti, amikor is ilyennek minősíti az olyan visszerhes, szolgáltatás nyújtására irányuló szerződést is, amely alapján a vállalkozás áru tulajdonjogának átruházására is köteles.⁶¹ Ebből kifolyólag, ha a szerződés fő célját tekintve áruk tulajdonjogának átruházására irányul, az adásvételi szerződésnek minősül akkor is, ha az eladó által nyújtott, kapcsolódó szolgáltatásokat is lefed, így például a beszerelést, karbantartást vagy más feldolgozást, az áruk és a szolgáltatások relatív értékétől függetlenül. Ilyen szerződésekre lehet példa új konyhabútor vásárlása, amely magába foglalja a fogyasztó lakásában történő beszerelését is, illetve nyílászárók megvásárlása és beszerelése.⁶²

Szolgáltatás nyújtására irányuló szerződés az adásvételi szerződéstől eltérő bármely olyan szerződés, amelynek alapján a vállalkozás a fogyasztó részére szolgáltatást nyújt vagy szolgáltatás nyújtását vállalja, ideértve a digitális szolgáltatásokat is.⁶³

Az EUB a C-96/21. számú *DM kontra CTS Eventim* ügyben a szabadidős tevékenységhez való hozzáférés jogának az e tevékenység szervezőjének javára eljáró közvetítő általi, fogyasztóra történő átruházása kapcsán vizsgálta e fogalmat. Az adott ügyben a fogyasztó a jegyárúsítási szolgáltatásokat nyújtó CTS Eventim által üzemeltetett online foglalási platformon keresztül belépőjegyet rendelt egy harmadik személy által szervezett koncertre. A Brunswickban (Németország) 2020. március 24-re tervezett koncertet a német hatóságok által a Covid19-világjárvány összefüggésében elfogadott igazgatási korlátozások miatt törölték, és felmerült a koncert későbbi időpontban való megtartásának lehetősége. A fogyasztó a belépőjegyek árának, valamint a járulékos költségeknek, azaz összesen 207,90 eurónak a visszatérítését kérte a CTS Eventimtől. Az ügyben az EUB a szabadidős tevékenységhez való hozzáférés jogának az e tevékenység szervezőjének javára eljáró közvetítő általi, fogyasztóra történő átruházása kapcsán többek között azt vizsgálta, hogy a közvetítő és a fogyasztó közötti ilyen szerződéses jogviszony az Irányelv 2. cikkének 6. pontjában meghatározott

---

⁶⁰ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 4. § 12. pontja

⁶¹ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 5. § a) pontja

⁶² Közlemény 1.4. pontja

⁶³ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 4. § 8. pontja

"szolgáltatási szerződés" fogalma alá tartozhat-e. Döntésében leszögezte, hogy a szolgáltatás nyújtására irányuló szerződést olyan tágan kell értelmezni, hogy az adásvételi szerződésen kívül bármely olyan szerződés ide tartozhat, amelynek értelmében az eladó vagy szolgáltató a fogyasztó részére szolgáltatást nyújt vagy szolgáltatás nyújtását vállalja, a fogyasztó pedig megfizeti vagy vállalja, hogy megfizeti a szolgáltatás árát.⁶⁴

Fontos leszögezni, hogy a 45/ 2014. (II. 26.) Kormányrendelet 1. § (1) bekezdése értelmében az adásvételi és a szolgáltatási szerződések csak abban az esetben tartoznak a szabályozás hatálya alá, amennyiben a fogyasztó kifizeti, vagy vállalja, hogy kifizeti az áru ellenértékét. Mindezek alapján a Kormányrendelet nem vonatkozik a vállalkozás által nyújtott ajándékokra, ingyenes szolgáltatásokra.

A 45/ 2014. (II. 26.) Kormányrendelet 2. §-a azokat a szerződéseket nevesíti, melyekre a szabályozás hatálya - akár külön jogszabályi rendelkezés, vagy az adott terület sajátosságai miatt - nem terjednek ki. *Így nem terjed ki a rendelet hatálya a szociális és egészségügyi szolgáltatásokra, a gyermekjóléti alapellátásokra és gyermekvédelmi szakellátásokra, szerencsejátékkal kapcsolatos szerződésre, a pénzügyi szolgáltatással kapcsolatos szerződésre, az ingatlan tulajdonjogának megszerzésére vagy átruházására vagy bérletére irányuló szerződésre (kivéve ingatlanközvetítői tevékenységet, valamint ingatlanvagyon-értékelő és közvetítői tevékenységre irányuló szerződést), olyan kivitelezési szerződésre, amelynek tárgya új építmény építése, utazási csomagokra vonatkozó szerződésekre, a timeshare szerződésekre, a közjegyző által okiratba foglalt szerződésre, élelmiszer és más termékek kiszállítási szerződésére, automata vagy automatizált üzlethelyiség útján kötött szerződésre, nyilvános telefonállomás igénybevételére irányuló szolgáltatási szerződésre, a végrehajtási eljárás vagy más hatósági intézkedés alapján értékesített árukra. A személyszállítási, a légi személyszállítási, valamint a vízi személyszállítási szerződésekre a 45/ 2014. (II. 26.) Kormányrendeletnek csak a többletdíjra és a fizetési módokra vonatkozó szabályai alkalmazandók.*⁶⁵

---

⁶⁴ Az Európai Unió Bíróságának a 2022. március 31-i ítéletet a C-96/21. számú DM kontra CTS Eventim ügyben, 12-14., 30-31. pont

⁶⁵ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 2-3. §.

Külön jogszabály felsorolja azokat a termékeket, amelyek *üzlethelyiségen kívüli forgalmazását kifejezetten kizárja*. Ezek a termékek az alábbiak:

- kábítószer és pszichotróp anyag, illetve annak minősülő termék,
- gyógyszer, gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyag vagy készítmény, gyógyászati segédeszköz, veszélyesnek minősülő anyag és készítmény, növényvédőszer, növényvédelmi célú és termelésnövelő anyag, valamint állatgyógyászati termék,
- élelmiszer (ideértve a gombát is), a zöldség és a gyümölcs kivételével,
- élő állat, növényi szaporítóanyag,
- az Országos Tűzvédelmi Szabályzat szerint fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag,
- veszélyes hulladék, veszélyes komponenseket tartalmazó maradvány és leválasztott anyag,
- drágakő, nemesfém, nemesfémből készült ékszer, díszműáru és egyéb tárgy,
- jövedéki termék, valamint
- olyan egyéb termék, amelynek forgalmazását külön jogszabály előzetes engedélyhez köti.⁶⁶

Az egyes termékeknek az üzlethelyiségen kívüli forgalmazását megtiltó tagállami intézkedésekkel kapcsolatban ki kell emelni az EUB C-441/04. számú *A-Punkt Schmuckhandels GmbH kontra Claudia Schmidt* ügyben hozott döntését. Ebben az ügyben a Bíróság azt vizsgálta, hogy az ezüstékszerek házaló kereskedés útján történő forgalmazásának, illetve az ékszerekre vonatkozó rendelkezések gyűjtésének általános tilalma ténylegesen nem alkalmas-e arra, hogy a nemzeti termékekhez képest akadályozza a más tagállamból származó érintett termékek piacra jutását. Az EUB - utalva a korábbi ítélezési gyakorlatára - akként foglalt állást, hogy az áruk szabad mozgása vonatkozásában nem ellentétes a Közösségi joggal az olyan nemzeti rendelkezés, amellyel valamely tagállam megtiltja területén az ezüstékszer házaló kereskedés útján történő forgalmazását és az ezüstékszerekre vonatkozó megrendelések ily módon történő gyűjtését, amennyiben e rendelkezés valamennyi érintett gazdasági szereplőre vonatkozik, és amennyiben a nemzeti termékek és a más tagállamokból származó termékek forgalmazását mind jogilag, mind ténylegesen ugyanolyan módon érinti.

---

⁶⁶ A kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Kormányrendelet 18. § (1) bekezdése

Érvelésében hangsúlyozta, hogy az ezüstékszerek házaló kereskedés útján történő forgalmazásával összefüggő különlegességeket is figyelembe kell venni, különösen a fogyasztó esetleges megtévesztésének az információhiányra, az árösszehasonlítás lehetetlenségére, az egyes ékszerek valódiságára vonatkozó nem megfelelő garanciára és a vásárlásra ösztönző pszichológiai nyomásra visszavezethető nagyobb veszélyét, amely magasabb a magánkeretek közötti szervezett vásárlás során.⁶⁷

3. A szerződéskötést megelőző tájékoztatás

3.1 A tájékoztatás tartalma

A fogyasztói szerződések területén a fogyasztó és a vállalkozás közötti egyensúlyhiány legfőbb kiváltó oka az információs asszimetria. Míg a vállalkozás tisztában van az általa forgalmazott termékek, szolgáltatások lényeges tulajdonságaival, addig a fogyasztó sok esetben csak korlátozott információkkal rendelkezik e tekintetben. Különösen igaz ez a dolgozatom témáját képező két atipikus fogyasztói szerződéses jogviszonyra, mely során az ügyletkötés sajátosságaira (egyidejű fizikai jelenlét hiánya távollévők közötti szerződés esetén, a „meglepetés” hatása a házaló kereskedésnél) figyelemmel a kiszolgáltatott fogyasztók védelmének követelménye még fokozottabban érvényesül.

Az információs asszimetriából fakadó egyensúlyhiányos állapot kiegyenlítésére a jogalkotó a vállalkozásokat terhelő több lépcsős tájékoztatási kötelezettséget ír elő. A szerződések megkötéséhez kapcsolódó előírások nagyobb mértékű beavatkozást feltételeznek a felek jogviszonyába kiküszöbölve ez által a fogyasztói oldalon jelentkező alulinformáltságot.⁶⁸

A fogyasztók tájékoztatására vonatkozó általános szabályokat a Ptk.-ban, illetve az Fgytv.-ben találjuk, melyek valamennyi fogyasztói szerződésre, így a távollévők közötti és üzlethelyiségen kívül kötött szerződésekre is egyaránt irányadóak. A Ptk. 6:62. §-ban foglalt együttműködési és tájékoztatási követelménynek valamennyi szerződéses jogviszonyban és a szerződés valamennyi

---

⁶⁷ Az Európai Unió Bíróságának 2006. február 23-i ítélete a C-441/04. számú A-Punkt Schmukhandels GmbH kontra Claudia Schmidt ügyben, 29-30. pont

⁶⁸ Csécsy Andrea: *Fogyasztóvédelmi sajátosságok az atipikus szerződések körében*, In: Szalma, József (szerk.): *A Magyar Tudomány Napja a Délvidéken 2012 : Magyar nyelvű oktatás és kutatás, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság, Újvidék, Szerbia (2013) 160.*

létszakában érvényesülnie kell.⁶⁹ Az Fgytv. a kifejezetten fogyasztói jogviszonyokban követendő tájékoztatási követelményeket, így az árfeltüntetéssel, csomagolással kapcsolatos szabályokat taglalja.⁷⁰ Találhatunk tájékoztatással kapcsolatos szabályokat más jogi normákban is, így pl. a termékek piacfelügyeletéről szóló 2012. évi LXXXVIII. törvényben a használati útmutató tekintetében.

Az alábbiakban az üzlethelyiségen kívül kötött és a távollévők között kötött szerződésekre vonatkozó speciális tájékoztatási szabályokat ismertetem, melyek részletszabályait a 45/2014. (II. 26.). Kormányrendeletben találjuk.

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 11. § (1) bekezdése mindkét atipikus fogyasztói szerződés esetén megköveteli a vállalkozástól, hogy világosan és közérthető módon tájékoztassa a fogyasztót az alábbiakról:

- a szerződés szerinti áru vagy szolgáltatás *lényeges tulajdonságairól*, az adathordozónak és az árunak vagy szolgáltatásnak megfelelő mértékben;
- *a vállalkozás adatairól* [a vállalkozás nevééről, a vállalkozás székhelyének postai címéről, telefonszámáról és elektronikus levelezési címéről, továbbá az arra vonatkozó tájékoztatást, ha a vállalkozás egyéb olyan online kommunikációs eszközre vonatkozó elérhetőséget is rendelkezésre bocsát, amely biztosítja a fogyasztó számára az adatok tartós adathordozón történő tárolását (beleértve a levelezés dátumát és időpontját is), valamint annak a vállalkozásnak a nevééről, postai címéről és azonosító adatairól, akinek a nevében eljár; a vállalkozás üzleti tevékenysége helyének postai címéről, és annak a vállalkozásnak a postai címéről, akinek a nevében eljár, akihez a fogyasztó a panaszait címezheti, ha e cím a vállalkozás tevékenysége szerint megadott címtől eltér];
- az *ellenszolgáltatás, díjak, költségek mértékéről, azok számítási módjáról* [a szerződés szerinti áruért vagy szolgáltatásért járó ellenszolgáltatás adóval megnövelt teljes összegéről vagy - ha az áru vagy szolgáltatás jellegéből adódóan az ellenértéket nem lehet előre ésszerűen kiszámítani - annak számítási módjáról, valamint az ezenfelül felmerülő valamennyi költségről, így különösen a fuvardíjról vagy a postaköltségről, vagy ha e költségeket nem lehet ésszerűen előre kiszámítani, annak

---

⁶⁹ Fazekas: *i. m.* 84.

⁷⁰ Fazekas: *i. m.* 86.

a ténynek a feltüntetéséről, hogy további költségek merülhetnek fel; Határozatlan időre szóló vagy előfizetést magában foglaló szerződés esetében arról, hogy az ellenszolgáltatás teljes összege a számlázási időszakra vonatkozó valamennyi költséget tartalmazza. Ha az ilyen szerződés átalánydíjas, arról, hogy az ellenszolgáltatás teljes összege egyúttal a teljes havi költséget is jelenti. Ha az összes költséget nem lehet előre kiszámítani, a fogyasztót tájékoztatni kell az ellenszolgáltatás összege kiszámításának módjáról; a szerződés megkötéséhez alkalmazott, távollévők közötti kommunikációt lehetővé tevő eszköz használatának díjáról, ha azzal összefüggésben az elektronikus hírközlési szolgáltató által a hívó fél számára az előfizetői szerződésben meghatározott díjon felül további díj terheli a fogyasztót, vagy a telefonhívás, üzenetküldés emelt díjas szolgáltatás igénybevételével jár];

- *teljesítés feltételeiről*, így különösen a fizetésről, a fuvarozásról és a teljesítési határidőről, valamint a vállalkozás panaszkezelési módjáról;
- *az elállási jog gyakorlásának szabályairól, feltételeiről* [az elállási jog gyakorlásának határidejéről és egyéb feltételeiről, valamint a kormányrendelet 2. melléklet szerinti nyilatkozatmintáról; arról, hogy az elállási jog gyakorlása esetén az áru visszaküldésének költségét a fogyasztónak kell viselnie, ha a vállalkozás nem vállalta e költség viselését, és - a távollévők között kötött szerződés esetében - az áru postai küldeményként nem küldhető vissza; arról, hogy a fogyasztó milyen esetben kötelezhető a vállalkozás ésszerű költségeinek megtérítésére; arról, hogy a fogyasztót milyen esetekben nem illeti meg elállási jog, illetve azokról a körülményekről, amikor a fogyasztó elveszíti az elálláshoz való jogát];
- a *szerződésszegés jogkövetkezményeiről* [a kellékszavatosságra és a termékszavatosságra vonatkozó jogszabályi kötelezettségről; az értékesítés utáni ügyfélszolgálati és egyéb szolgáltatások, valamint a jótállás fennállásáról és annak feltételeiről];
- *magatartási kódexről* [arról, hogy rendelkezésre áll-e a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvény szerinti magatartási kódex, illetve a magatartási kódexről történő másolatkérés módjáról];

- a szerződés időtartamáról [határozott idejű szerződés esetén a szerződés időtartamáról, és ha a szerződés határozatlan időre szól, vagy a szerződés a határozott idő elteltét követően határozott időre meghosszabbodik, vagy határozatlan idejűvé alakul át, a szerződés felmondásának feltételeiről];
- ha a szerződés szerinti áruért vagy szolgáltatásért járó ellenszolgáltatás automatizált döntéshozatal alapján a *fogyasztó személyére szabott*;
- a fogyasztó kötelezettségeinek szerződés szerinti *legrövidebb időtartamáról*;
- a fogyasztó által a vállalkozás kérésére fizetendő vagy biztosítandó *letét vagy egyéb pénzügyi biztosíték* nyújtásáról és annak feltételeiről;
- *digitális elemeket tartalmazó áruval, digitális tartalommal és digitális szolgáltatással kapcsolatban* [azok működéséről, valamint az alkalmazandó műszaki védelmi intézkedésről; digitális elemeket tartalmazó áru, digitális tartalom és digitális szolgáltatás bármilyen vonatkozó kompatibilitásáról és interoperabilitásáról a vállalkozástól ésszerűen elvárható ismereteknek megfelelően];
- *panaszkezelés, vitarendezés, békéltetőtestülethez fordulás lehetőségéről* [a jogszabályi előírás vagy a vállalkozás döntése alapján a vállalkozásra nézve kötelező peren kívüli panaszkezelési mód és vitarendezési mechanizmus igénybevételének lehetőségéről, valamint az ehhez való hozzáférés módjáról; a békéltető testülethez fordulás lehetőségéről, a vállalkozás székhelye szerint illetékes békéltető testület nevééről és székhelyének postai címéről].

A fent részletezett tájékoztatás szerves részét képezi a szerződésnek, az nem módosítható, kivéve, ha a szerződő felek erről kifejezetten megállapodnak.⁷¹ További garanciális szabály, hogy a tájékoztatási kötelezettség teljesítésének bizonyítása a vállalkozást terheli.⁷²

E helyütt emelném ki, hogy a jogalkotó csupán a tájékoztatás bizonyos elemeinek elmulasztásához fűz kifejezett jogkövetkezményt, így a járulékos költségekkel, valamint az áru visszaküldésének költségével kapcsolatos tájékoztatás elmulasztása esetén a fogyasztó nem köteles megfizetni ezeket a költségeket.⁷³ Ezen túlmenően a szabályozás az elállással kapcsolatos tájékoztatás elmulasztásához

⁷¹ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 11. § (6) bekezdése

⁷² 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 11. § (7) bekezdése

⁷³ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 11. § (2) bekezdése

azt a joghatást fűzi, mely értelmében a 14 napos elállási határidő tizenkét hónappal meghosszabbodik.⁷⁴ Nyilvánvaló, hogy ezekkel a rendelkezésekkel arra kívánja rászorítani a jogalkotó a vállalkozásokat, hogy a tájékoztatás fenti elemei körében maradéktalanul tegyenek eleget tájékoztatási kötelezettségüknek a fogyasztók irányába, mert annak elmulasztása igencsak hátrányosan érintheti őket. Más kérdés, hogy a tájékoztatás egyéb elemeinek elmulasztása esetén alkalmazandó kifejezett jogkövetkezményekről nem szól a magyar jogalkotó, annak ellenére, hogy a fogyasztók jogairól szóló irányelv 6. cikk (1) bekezdése valamennyi ott felsorolt tájékoztatási elem vonatkozásában rögzíti, hogy az üzlethelyiségen kívül vagy a távollévők között kötött szerződés a fogyasztót mindaddig nem köti, míg a kereskedő egyértelműen és érthető módon nem nyújt a fogyasztónak tájékoztatást.

3.2 Világos és közérthető tájékoztatás követelménye

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet a tájékoztatás módját illetően megköveteli, hogy a vállalkozás a fent részletezett - kicsit sem elhanyagolható mennyiségű - információkról *világosan és közérthető módon tájékoztassa* a fogyasztót. A tájékoztatás nyújtásakor a vállalkozásnak figyelembe kell vennie a szellemi, testi vagy pszichés fogyatékoságuk, koruk vagy hiszékenységük miatt különösen kiszolgáltatott helyzetű fogyasztók egyedi szükségleteit, továbbá a tájékoztatásnak lehetővé kell tennie az átlagos fogyasztó számára a tájékozott üzleti döntés meghozatalát. E követelmény teljesüléséhez nem elegendő a szerződéskötést megelőző kötelező tájékoztatást pusztán az általános szerződési feltételek részeként megadni, hanem a kötelező tájékoztatás egyes elemeire külön-külön fel kell hívni a fogyasztó figyelmét, és a tájékoztatás egyes elemeit akkor kell megadni, amikor a szerződéskötési folyamat során a legrelevánsabbak. Különösen igaz ez az online környezetben.⁷⁵

Az EUB a C-536/20. számú *Tiketa ügyben* a szerződéskötést megelőző tájékoztatási kötelezettséggel összefüggésben azt vizsgálta, hogy megfelel-e a fogyasztói jogokról szóló irányelv 6. cikk (1) bekezdés szerinti tájékoztatással kapcsolatos rendelkezéseinek, amennyiben a tájékoztatást csupán a közvetítő weboldalán elérhető azon szolgáltatásnyújtási szabályzatban adják meg a fogyasztónak, amelyet a fogyasztó az e célra biztosított négyzet bejelölésével tevőlegesen jóváhagy. A Bíróság akként foglalt állást az ügyben, hogy ez a megoldás nem ellentétes az irányelv rendelkezéseivel, amennyiben a

⁷⁴ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 21. § (1) bekezdése

⁷⁵ Zavodnyik József: *Segédlet a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló kormányrendelet alkalmazásához* I. rész, Fogyasztóvédelmi Jog, 2022/3., forrás: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/557/id/A2200301.FVO/lr/chain50>, (letöltés dátuma: 2024. március 10.)

tájékoztatást világosan és közérthetően a fogyasztó tudomására hozzák. Az ilyen tájékoztatási mód azonban nem helyettesítheti azt a visszaigazolást, amelyet a szerződés megkötését követően, tartós adathordozón kell megadni a fogyasztónak. Ez utóbbi körülmény azonban nem képezi akadályát, hogy a fenti módon megadott tájékoztatás szerves részét képezze a távollévők között vagy üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek.⁷⁶

Az EUB a C-565/22. számú *Sofatutor ügyben* a tájékoztatási kötelezettség tartalmán keresztül értelmezte az elállásra vonatkozó fogyasztói jog gyakorlásának lehetőségét.⁷⁷

Az ügy tényállása szerint a Sofatutor online tanulási platformokat üzemeltetett általános és középiskolások számára. Szolgáltatásait Ausztria egész területén kínálta, és olyan fogyasztókkal létesített jogviszonyt, akik Ausztriában rendelkeztek lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel. A cég az általános szerződési alapján kötött szerződést, melyek előírása szerint az e platformokra való első előfizetés során az előfizetés a szerződés megkötésétől számított 30 napig ingyenesen kipróbálható, és ezen időszak alatt előzetes értesítés nélkül bármikor felmondható. Az említett általános feltételek azt is előírták, hogy ezen előfizetés csak e 30 nap leteltét követően válik fizetőssé, és hogy amennyiben a 30 napon belül nem kerül sor felmondásra, a megrendelési folyamat során megállapított díjköteles előfizetési időszak megkezdődik. Abban az esetben, ha a díjköteles előfizetési időszak anélkül jár le, hogy a szerződést a Sofatutor vagy a fogyasztó kellő időben felmondta volna, ugyanezen általános feltételek előírták, hogy az érintett előfizetés egy meghatározott időtartamra automatikusan meghosszabbodik. Az online tanulási platformokat üzemeltető cég a távollévők közötti szerződés megkötése során tájékoztatta a fogyasztókat az őket e szerződéskötésre tekintettel megillető elállási jogról.⁷⁸

Az ügy fő kérdése, hogy az Irányelv értelmében az ingyenes tesztidőszak lejártát követően újra megnyílik-e a fogyasztó elállási joga, vagy az ingyenes próbaidőszak leteltét követően a fogyasztó elveszíti e jogát. Az EUB ítéltében arra a következtetésre jutott, hogy amennyiben a vállalkozás a fogyasztót a szerződés megkötésekor egyértelműen, érthetően és kifejezetten tájékoztatja arról,

---

⁷⁶ Az Európai Unió Bíróságának 2022. február 24.-i ítélete a C-536/20. számú *Tiketa-ügyben*- 37-53. bekezdés

⁷⁷ Kozák Kornélia: *Az elállási jog gyakorlása a távollévők között kötött szerződések esetében, Jogesetelemzés*, EU Jog, 2023/4., forrás: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/561/id/A2300403.EUO/ts/10000101/> (letöltés dátuma: 2024. március 23.)

⁷⁸ Európai Unió Bírósága 2023. október 5-i C-565/22. számú ítélete a *Verein für Konsumenteninformation kontra Sofatutor GmbH ügyben*, 15-18. pont

hogy az ingyenes próbaidőszakot követően a szolgáltatás díjkötelessé válik, a fogyasztó joga az elállásra nézve nem nyílik meg újra a próbaidőszak leteltekor. Abban az esetben azonban, ha a vállalkozás nem tesz eleget e tájékoztatási kötelezettségének, a fogyasztót új elállási jog illetheti meg a szolgáltatás díjkötelessé válásakor. A hangsúly tehát a tájékoztatási kötelezettség teljesítésén van az EUB értelmezése szerint.⁷⁹

Itt kell megjegyezni, hogy a jogalkotó lehetővé teszi a vállalkozás számára ún. *mintatájékoztató* alkalmazását az elállási jog gyakorlásának szabályairól (a Kormányrendelet 11. § (1) bekezdés i), j), k) pont), továbbá a kellékszavatosságra és a termékszavatosságra, valamint a jótállásra vonatkozó jogszabályi előírásokról (a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés m) és n) pont). Álláspontom szerint a mintatájékoztató alkalmazásának lehetővé tétele kettős jogalkotói célt szolgál. Egyrészt a vállalkozás érdekeit szolgálja megkönnyítve számukra ezzel a fenti kardinális jelentőségű tájékoztatási elemek kapcsán az őket terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítését, másrészt védi a fogyasztók érdekeit is biztosítva, hogy jogalkotó által meghatározott minta szerinti módon és tartalommal megismerhessék az elállással, kellék-és termékszavatossággal, valamint jótállással kapcsolatos legfontosabb jogait. Mindezek alapján a vállalkozások részéről - amennyiben módjukban áll - mindenképpen célszerűnek tartom a mintatájékoztató alkalmazását elkerülve ezzel a fogyasztók hiányos, jogsértő módon történő tájékoztatását.

3.3 *Speciális tájékoztatási követelmények az online piacon*

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 11/A. §-a további, speciális tájékoztatási követelményeket határoz meg a szerződéskötést megelőzően az online piacon távollévők között kötött szerződésekkel összefüggésben az online piaci szolgáltató számára. Eszerint az online piaci szolgáltatóval kötött szerződés esetén azt megelőzően, hogy a fogyasztót a szerződés vagy ajánlat kötné, az online piac szolgáltatója köteles világos és közérthető, az alkalmazott távollévők közötti kommunikációt lehetővé tévő eszköznek megfelelő módon tájékoztatni a fogyasztót az alábbiakról:

- az ajánlatokat bemutató oldalról közvetlenül és könnyen elérhető online felület egy külön részén a fogyasztó számára a keresési lekérdezése nyomán megjelenő ajánlatok

---

⁷⁹ Kozák Kornélia: *Az elállási jog gyakorlása a távollévők között kötött szerződések esetében, Jogesetelemzés*, EU Jog, 2023/4., forrás: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/561/id/A2300403.EUO/ts/10000101/> (letöltés dátuma: 2024. március 23.)

rangsorolását meghatározó fő paraméterekről, valamint e paraméterek más paraméterekhez viszonyított jelentőségéről,

- arról, hogy az árukat, szolgáltatásokat vagy digitális tartalmat kínáló harmadik fél vállalkozásnak minősül-e, a harmadik fél által az online piac szolgáltatója felé tett nyilatkozat alapján;
- arról, hogy ha az árukat, szolgáltatásokat vagy digitális tartalmat kínáló harmadik fél nem vállalkozás, a szerződés nem minősül fogyasztói szerződésnek, és a fogyasztót ez esetben nem illetik meg a fogyasztói jogok;
- arról, hogy a szerződéssel kapcsolatos kötelezettségek miként oszlanak meg árukat, szolgáltatásokat vagy digitális tartalmat kínáló harmadik fél és az online piac szolgáltatója között, és hogy ez nem érinti az online piac szolgáltató vagy a harmadik fél vállalkozás szerződés szerinti kötelezettségeit.

Az online piac és az online piac szolgáltatójának fogalmát a 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet értelmező rendelkezései között találjuk.⁸⁰ A fenti tájékoztatási elemek a rangsorolási paraméterek átláthatóságát, illetve a másik szerződő fél jogállására, a fogyasztói jogok alkalmazhatóságára és a szerződés teljesítéséért felelős személyekre vonatkozó tájékoztatási kötelezettséget rögzítik.⁸¹

3.4 *A szerződéskötés formai követelményei üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén*

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 12. § (1) bekezdése előírja üzlethelyiségen kívül kötött szerződés esetén, hogy a vállalkozás köteles az előzetes tájékoztatást a fogyasztóval *papíron vagy - a fogyasztó beleegyezése esetén - más tartós adathordozón* közölni. A tartós adathordozón rendelkezésre bocsátott tájékoztatást olvasható módon, világos és közérthető nyelven kell a fogyasztó rendelkezésére bocsátani. Tartós adathordozónak minősül minden olyan eszköz, amely a címzett számára lehetővé teszi a neki címzett adatoknak az adat céljának megfelelő ideig történő tartós tárolását és a tárolt adatok változatlan formában és tartalommal történő megjelenítését Ilyen eszköz

⁸⁰ A Kormányrendelet 4. § 18. pontja az online piac fogalmánál visszautal a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (Fttv.) 2. § k) pontjában meghatározott fogalomra, míg a 19. pontja az online piac szolgáltatójaként definiálja bármely olyan vállalkozást, aki vagy amely online piacot biztosít a fogyasztók számára.

⁸¹ Zavodnyik József: *Segédlet a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló kormányrendelet alkalmazásához* I. rész, Fogyasztóvédelmi Jog, 2022/3., forrás: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/557/id/A2200301.FVO/lr/chain50>, (letöltés dátuma: 2024. március 12.)

különösen a papír, az USB kulcs, a CD-ROM, a DVD, a memória kártya, a számítógép merevlemeze és az elektronikus levél.⁸² A szerződéskötést követően a vállalkozás köteles átadni a fogyasztónak az aláírt szerződés másolatát, vagy a szerződéskötést papíron vagy - a fogyasztó beleegyezése esetén - más tartós adathordozón *visszaigazolni*.⁸³

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 12.§ (3) bekezdése a tájékoztatási kötelezettség teljesítése terén könnyítést enged a vállalkozás számára az olyan üzlethelyiségen kívül kötött szerződés esetében, ahol a fogyasztó kifejezetten kérte a vállalkozás javítására vagy karbantartására irányuló szolgáltatását, és a szerződő felek azonnal teljesítik a szerződéses kötelezettségeiket, feltéve, hogy a fogyasztó által fizetendő összeg nem haladja meg a fent hivatkozott jogszabályhelyben megjelölt mértéket.⁸⁴ E feltételek fennállása esetén a vállalkozásnak papíron - vagy a fogyasztó beleegyezése esetén - más tartós adathordozón csupán a vállalkozásra vonatkozó adatokat, továbbá az ellenszolgáltatás teljes összegét vagy annak kiszámítási módját kell közölnie (a teljes összegre vonatkozó becsléssel együtt.) További könnyítés, hogy a fogyasztó kifejezett beleegyezése alapján a vállalkozás nem köteles papíron vagy más tartós adathordozón átadni a szolgáltatás lényeges tulajdonságaival, az elállási jog gyakorlásával, illetve az elállási jog alóli kivételekkel, és e jog elvesztésével kapcsolatos tájékoztatást, de ez esetben sem tekinthet el a felsorolt tájékoztatási elemek más módon történő közlésétől. A szerződéskötés visszaigazolásának ugyanakkor a tájékoztatás minden elemére ki kell terjednie.⁸⁵

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet a formai követelmények körén belül a fogyasztóval szemben is támaszt követelményeket az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén. Abban az esetben ugyanis, ha a fogyasztó a szolgáltatás nyújtására irányuló szerződés teljesítésének az elállási határidő lejártá előtti megkezdését kéri a vállalkozástól, az erre irányuló kérését köteles a vállalkozóval kifejezetten, tartós adathordozón közölni. Ez esetben a fogyasztónak nyilatkoznia kell annak tudomásulvételéről is, hogy a szolgáltatás egészének teljesítését követően nem gyakorolhatja az elállási jogát.⁸⁶

---

⁸² 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 4. § 9. pontja

⁸³ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 12. § (2) bekezdése

⁸⁴ Ez a mérték a kétszáz eurónak az MNB tájékoztatás megadásának napján érvényes hivatalos deviza közép-árfolyama szerint megfelelő forintösszeg.

⁸⁵ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 12. § (3) bekezdés a)-c) pontjai

⁸⁶ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 13. § (1)-(2) bekezdései

3.5 A szerződéskötés formai követelményei távollévők között kötött szerződés esetén

Távollévők között kötött szerződés esetén a szerződéskötést megelőző tájékoztatásnak a vállalkozás két módon tehet eleget: a tájékoztatásnak fogyasztóval világos és közérthető nyelven történő közlésével, vagy az alkalmazott távollévők közötti kommunikációt lehetővé tevő módon (így pl. telefonon, faxon, nyomtatványon, interneten stb.) a fogyasztó számára történő *elérhetővé tételével*. A tartós adathordozón rendelkezésre bocsátott tájékoztatásnak olvashatónak kell lennie.⁸⁷

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 15. § (1) bekezdése a távollévők között - *fizetési kötelezettséggel járó - elektronikus úton kötött szerződések* kapcsán külön előírást tartalmaz a vállalkozásokra nézve azon információk terén, melyekre egyértelműen és jól látható módon közvetlenül a szerződéskötést megelőzően *kell felhívni a fogyasztó figyelmét*. Ezek a tájékoztatási követelmények az alábbiak:

- az áru vagy szolgáltatás főbb jellemzői (45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 11. § (1) bekezdés a) pont),
- az ellenszolgáltatás teljes összege (45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 11. § (1) bekezdés e) és f) pont),
- a szerződés időtartama és a szerződés felmondásának feltételei (45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 11. § (1) bekezdés p) pont),
- a fogyasztó kötelezettségeinek szerződés szerinti legrövidebb időtartama (45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 11. § (1) bekezdés r) pont).

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet nem határozza meg az elektronikus út fogalmát, a Közlemény szerint ez alatt a kifejezés alatt a honlapokon és más elektronikus felületeken kötött szerződéseket értjük.⁸⁸

A távollévők között, elektronikus úton kötött, fizetési kötelezettséggel járó szerződések esetén a vállalkozás további kötelezettsége gondoskodni arról, hogy a fogyasztó a szerződési nyilatkozatának

---

⁸⁷ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 14. §

⁸⁸ Közlemény 4.2.1. pontja

megtételekor *kifejezetten tudomásul vegye, hogy nyilatkozata fizetési kötelezettséget von maga után*. Ha a nyilatkozat megtétele gomb vagy hasonló funkció aktiválásával jár, a gombot vagy a hasonló funkciót könnyen olvasható módon fizetési kötelezettséggel járó megrendelés vagy ennek megfelelő, egyértelműen megfogalmazott felirattal kell ellátni, amely jelzi, hogy a szerződési nyilatkozat megtétele a vállalkozás javára teljesítendő fizetési kötelezettséget von maga után. Amennyiben a vállalkozás nem tett eleget az előzőek szerinti kötelezettségének, a szerződés semmis, mely semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.⁸⁹

A távollévők közötti, elektronikus úton kötött, a fogyasztó számára fizetési kötelezettséggel járó szerződésekkel összefüggésben az EUB a C-249/21. számú *Fuhrmann-2 ügyben* azt a kérdést vizsgálta, hogy az elektronikus úton megkötendő, távollévők közötti szerződés megkötésére irányuló megrendelési folyamattal összefüggésben annak meghatározásához, hogy a fogyasztók jogairól szóló irányelv 8. cikk (2) bekezdése (45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 15. § (2) bekezdése) szerinti „fizetési kötelezettséggel járó megrendelés” feliratnak „megfelelő-e” a „foglalás véglegesítése” megfogalmazáshoz hasonló, a „megrendelés” gombon vagy hasonló funkción feltüntetett megfogalmazás, kizárólag az e gombon vagy hasonló funkción szereplő feliratra kell támaszkodni, vagy hogy figyelembe kell-e venni a megrendelési folyamatot övező körülményeket is.

Az ügyben az EUB akként foglalt állást, hogy a fogyasztók jogairól szóló irányelv 8. cikke (2) bekezdése második albekezdése második mondatának egyértelmű megfogalmazásából kitűnik, hogy a „megrendelés” gombot vagy hasonló funkciót könnyen olvasható módon, egyértelműen megfogalmazott felirattal kell ellátni, amely jelzi, hogy a megrendelés a fogyasztónak az eladó vagy szolgáltató javára teljesítendő fizetési kötelezettségét vonja maga után. Jóllehet ez a rendelkezés a „fizetési kötelezettséggel járó megrendelés” megfogalmazást említi, annak szövegéből az is kitűnik, hogy ezen utóbbi megfogalmazás példálózó jellegű, és hogy a tagállamok megengedhetik, hogy az eladó vagy szolgáltató bármely más, ennek megfelelő megfogalmazást alkalmazzon, feltéve hogy az egyértelműen utal e kötelezettség keletkezésére. A fentiekkel összefüggésben az EUB azt is leszögezte, hogy kizárólag az e gombon vagy hasonló funkción szereplő feliratot kell figyelembe venni annak meghatározása céljából, hogy az eladó vagy szolgáltató eleget tett-e annak a kötelezettségének, hogy a fogyasztó a megrendelés megtételekor kifejezetten tudomásul vegye, hogy

---

⁸⁹ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 15. § (2) bekezdése

a rendelés fizetési kötelezettséget von maga után. Hozzátette, hogy az Irányelv céljaival ellentétes lenne, ha úgy lehetne tekinteni, hogy egy gomb vagy hasonló funkció aktiválásával a fogyasztónak e folyamat körülményeiből kellene arra következtetnie, hogy kötelező erővel vállalja fizetés teljesítését, holott az e gombon vagy funkción szereplő felirat alapján nem tudja ezeket a következményeket teljes bizonyossággal meghatározni.⁹⁰

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet a kereskedelmi célú internetes honlappal rendelkező vállalkozások számára előírja azt is, hogy kötelesek legkésőbb a fogyasztó szerződéses ajánlatának megtetelekor egyértelműen és olvashatóan feltüntetni az esetleges fuvarozási korlátozásokat és az elfogadott fizetési módokat.⁹¹

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 16. §-a az oly módon megkötött szerződésekre vonatkozik, melyek az alkalmazott technológiák (pl. telefonhívás, SMS üzenet, előszó vezérlésű értékesítő alkalmazások) jellegéből adódóan műszaki korlátokat szabnak a fogyasztó információval való ellátását illetően. Ilyen esetekben a 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet lehetővé teszi a vállalkozás számára, hogy a szerződés megkötése előtt az alkalmazott távollévők közötti kommunikációt lehetővé tevő eszköz útján korlátozottabb információs elemeket⁹² bocsásson a fogyasztó rendelkezésére, és az egyéb információkat más forrásból, világos és közérthető nyelven kell megadni.⁹³

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet külön előírást tartalmaz arra az esetre, amikor a vállalkozás a távollévők közötti szerződés megkötését telefonon kezdeményezi. Ez esetben a telefonbeszélgetés megkezdésekor tájékoztatni kell a fogyasztót a vállalkozás nevééről, illetve annak a vállalkozásnak a nevééről, akinek a nevében telefonál, valamint arról, hogy a telefonhívás szerződés megkötésére irányul.⁹⁴

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet a távollévők közötti szerződések megkötésének formai követelményeit illetően azt a kötelezettséget is előírja a vállalkozások számára, hogy a szerződés megkötését követően tartós adathordozón *visszaigazolást adjanak a fogyasztónak a megkötött*

---

⁹⁰ Az Európai Unió Bíróságának 2022. április 7.-i ítélete a C-249/21. számú Fuhrmann-2-GmbH kontra B. ügyben, -26-30. pont

⁹¹ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 15. § (3) bekezdése

⁹² A Kormányrendelet 16. §-a értelmében a vállalkozásnak az ilyen szerződés megkötése előtt legalább a 11. § (1) bekezdés a), b), e), f), i) és p) pontjában előírt tájékoztatást kell közölnie, a 11. § (1) bekezdés i) pontjában említett 2. melléklet szerinti elállásnyilatkozat-minta kivételével.

⁹³ Zavodnyik József: *Segédlet a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló kormányrendelet alkalmazásához* II. rész, Fogyasztóvédelmi Jog, 2022/3., forrás: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/557/id/A2200301.FVO/tr/chain50>, (letöltés dátuma: 2024. március 18.)

⁹⁴ Kormányrendelet 17. § első mondata

szervezéséről. A visszaigazolást ésszerű időn belül kell eszközölni, de az áru adásvételére irányuló szerződés esetén legkésőbb az átadáskor, a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés esetén legkésőbb a szolgáltatás teljesítésének megkezdésekor. A visszaigazolás tartalma vonatkozásában a 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet előírja, hogy annak tartalmaznia kell minden, a 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 11. § (1) bekezdése szerinti információt, kivéve, ha azt a vállalkozás már a szerződés megkötése előtt tartós adathordozón a fogyasztónak megadta. Amennyiben a fogyasztó a nem tárgyi adathordozón nyújtott digitális tartalom tekintetében nyilatkozott annak tudomásulvételéről, hogy a teljesítését megkezdését követően - kifejezett, előzetes beleegyezése esetén- elveszíti elállási jogát, az erre vonatkozó visszaigazolást is meg kell adnia a vállalkozásnak.⁹⁵

Az C-49/11. számú *Content Services Ltd kontra Bundesarbeitskammer* ügyben az EUB a korábban hatályos 97/7/EK irányelv rendelkezéseit értelmezve a Content Services Ltd.-nek azt a kereskedelmi gyakorlatát vizsgálta, amely abban állt, hogy csak az érintett vállalkozás honlapjára mutató hiperhivatkozáson keresztül tette a fogyasztó számára hozzáférhetővé az irányelv 5. cikk (1) bekezdésében⁹⁶ előírt információkat. Az ügy tényállása szerint a Content Services német nyelvű, Ausztriában is hozzáférhető honlapján különböző online szolgáltatásokat kínált. Erről a honlapról többek között ingyenes szoftvereket vagy fizetős szoftverek próbaverzióit lehetett letölteni. A megrendelésük elküldése után a fogyasztók e-mailt kaptak a Content Services-től, amely e-mail egyáltalán nem tartalmazott tájékoztatást az elállási joggal kapcsolatban, de amelyben szerepelt egy, a Content Services honlapjára mutató link, amelyen keresztül elérhetőek voltak az elállási jogra vonatkozóan bizonyos információk.

Az irányelv hivatkozott rendelkezését értelmezve az EUB leszögezte, az információk átadására vonatkozó eljárás keretében nincs szükség arra, hogy az információk címzettje külön lépést tegyen. A fogyasztó számára történő linkküldés esetén viszont a fogyasztónak lépéseket kell tennie, hogy tudomást szerezzen a szóban forgó információkról, és mindenképpen rá kell kattintania a linkre.

---

⁹⁵ Kormányrendelet 18. § a) és b) pontjai

⁹⁶ A korábban hatályos 97/7/EK irányelv 5. cikkének (1) bekezdése tartalmazta azon követelményt, miszerint a fogyasztónak meg kell kapnia az ott meghatározott információk megerősítését olyan tartós hordozófelületen, amely a rendelkezésére áll, és amelyhez hozzáférhet, hacsak nem közölték vele ezeket az információkat már a szerződéskötéskor olyan tartós hordozófelületen, amely a rendelkezésére áll, és amelyhez hozzáférhet.

Az EUB hangsúlyozta, hogy az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének célja annak biztosítása, hogy a fogyasztóval közöljék a szerződésszerű teljesítéshez és főleg a fogyasztói jogok, különösen az elállási jog gyakorlásához szükséges információkat.

A hivatkozott ügyben az EUB arra a következtetésre jutott, hogy amennyiben az eladó honlapján található információk csak a fogyasztóval közölt linken keresztül érhetőek el, az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében ezen információk nincsenek „közölve” a fogyasztóval, sem nem „kapja” meg azokat, tehát e kereskedelmi gyakorlat nem felel meg az irányelvben foglalt követelményeknek. Az ügyben az EUB vizsgálta a tartós hordozófelület kérdését is. Megállapította, hogy a tartós hordozófelületnek a papír hordozófelülethez hasonlóan kell biztosítania a fogyasztónak az irányelvben megkövetelt információk ismeretét, annak érdekében, hogy adott esetben érvényesíthesse a jogait.

Amennyiben az ilyen hordozófelület lehetővé teszi a fogyasztó számára a személyesen neki címzett, említett információk tárolását, biztosítja, hogy azok tartalmát nem módosítják, valamint hogy megfelelő időtartamon keresztül hozzáférhetőek maradnak, és lehetőséget ad a fogyasztóknak arra, hogy az információkat egy az egyben reprodukálják, e hordozófelületet az említett rendelkezés értelmében „tartósnak” kell tekinteni.⁹⁷

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet a formai követelmények körén belül a fogyasztóval szemben is támaszt követelményeket a távollévők között kötött szerződések esetén. Abban az esetben ugyanis, ha a fogyasztó a szolgáltatás nyújtására irányuló szerződés teljesítésének az elállási határidő lejárta előtti megkezdését kéri a vállalkozástól, az erre irányuló kérését köteles a vállalkozóval kifejezetten közölni. Ez esetben a fogyasztónak nyilatkoznia kell annak tudomásulvételéről is, hogy a szolgáltatás egészének teljesítését követően nem gyakorolhatja az elállási jogát.⁹⁸

4. A fogyasztót megillető elállási és felmondási jog

4.1 Objektív és szubjektív elállási jog a kötelmi jogban

---

⁹⁷ Az Európai Unió Bíróságának 2012. július 5.-i ítélete a C-49/11. számú Content Services Ltd kontra Bundesarbeitskammer ügyben-26-43. pont

⁹⁸ Kormányrendelet 19. § (1)-(2) bekezdései

A fogyasztókat védő garanciák közül mind a távollévők között kötött szerződések, mind az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén kiemelt jelentősége van a fogyasztókat megillető indokolás nélküli elállási, illetve felmondási jognak. Kiindulási alapként meg kell jegyezni, hogy a magyar polgári jog alapvetően kétféle elállási jogot ismer. Az egyik a Ptk. 6:213. § és 6:249. §-ában, szabályozott objektív, indokolás nélküli elállási jog, amelyet a jogosult a teljesítésig gyakorolhat, ha azt szerződés vagy jogszabály lehetővé teszi, de köteles megtéríteni az elállásból eredő kárt. A másik fajta az ún. szubjektív vagy szankciós elállás, mely a kötelezett felróható szerződésszegése következtében gyakorolható a jogosult által kötbér és/vagy kártérítés fejében.⁹⁹ Ez utóbbi esetben az elállás egyoldalú alakító jogként az eredeti állapot helyreállításának kötelezettsége mellett szünetei meg a szerződéses jogviszonyt.

Az atipikus szerződések megkötésekor ugyanakkor a fogyasztó nem csupán alulinformált a gazdálkodó szervezethez képest, hanem jellemzően agresszív marketing technikák céltáblájává is válik, így könnyen előfordul, hogy a termék használata során nem konkrét termékhiba, hanem a pusztán haszontalanság lesz az, ami miatt el kíván állni. Az e körben szabályozott elállási jog így nem feltétlenül a szerződésszegéshez köthető jogintézmény, és sok esetben nem is kapcsolódik hozzá valódi érdekmúlás.¹⁰⁰ Az is előfordulhat természetesen, hogy a vállalkozás hibás teljesítéséből kifolyólag a fogyasztónak tényleges kifogása van a termékkel kapcsolatban. Az elállási jog gyakorlásával ez esetben nem kell belemennie a szavatosság vagy a jótállás szabályai szerinti igényérvényesítésbe, valamint az ezekhez kapcsolódó bizonyítási procedúrákba, hanem az elállásra nyitva álló határidőn belül a fogyasztó minden további indok nélkül elállhat, mintha meggondolta volna magát.¹⁰¹

4.2 Különös elállási jog az üzlethelyiségen kívül kötött és a távollévők között kötött szerződések esetén

A távollévők között, illetve üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén - a sajátos szerződéskötési módszerekre tekintettel - a jogszabály a Ptk.-ban szabályozott objektív elállási jogtól különböző, *különös elállási jogot biztosít a fogyasztónak*. Ez által a vele szerződő felet arra ösztönzi, hogy a

---

⁹⁹ Fazekas: *i.m.* 153.

¹⁰⁰ Csécsy (2013): *i.m.* 165.

¹⁰¹ Csécsy (2013.): *i. m.*: 166.

szervődéskötéskor a fogyasztót mindenre kiterjedően tájékoztassa, illetve a személyes jelenlét hiányát ne a fogyasztók megtevesztésére használja fel.¹⁰²

Az indokolás nélküli elállással a jogszabály mindkét atipikus szervződés esetén - azok megkötésének korábban már részletezett - sajátos körülményeire figyelemmel egyfajta megfontolási időt biztosít a fogyasztónak, mely alatt átértékelheti üzleti döntését, és meggondolhatja magát. A szabályozás ezzel azt a célt szolgálja, hogy a fogyasztó hátrányos helyzetét kiegyenlítse, biztosítva az elállási időszak alatt az áru vagy szolgáltatás kipróbálását, megvizsgálását, melyre a szervződés kötés körülményeinél fogva nem volt lehetősége. A fogyasztót megillető elállási, illetve felmondási jog objektív jellegű, azaz nem feltétele a másik fél hibás teljesítése vagy más szervződéshez magatartása. A jogszabály által biztosított határidőn belül a fogyasztó minden további nélkül elállhat a szervződéstől, illetve az olyan szolgáltatás nyújtására irányuló üzlethelyiségen kívül kötött és távollévők között kötött szervződés esetén, amikor a vállalkozás a fogyasztó kifejezett kérésére a szervződés teljesítését az elállásra nyitva álló határidő lejárta előtt megkezdi, a fogyasztót indokolás nélküli felmondási jog illeti meg.¹⁰³

Az elállásra, illetve felmondásra nyitva álló határidő *14 nap*, melynek kezdő napjának számítása attól függ, hogy a szervződés áru adásvételére vagy szolgáltatás nyújtására irányul. Áru adásvételére irányuló szervződés esetén az elállási időszak kezdő napja az árunak a fogyasztó vagy az általa megjelölt, a fuvarozótól eltérő harmadik személy általi átvételének napja. Több áru adásvétele, illetve több tételből vagy darabból álló áru esetén az utoljára szolgáltatott árunak, illetve tételnek vagy darabnak, míg ha az árut meghatározott időszakon belül rendszeresen kell szolgáltatni, az első szolgáltatásnak a fentiek szerinti átvételétől számít a határidő. Megjegyzendő, hogy természetesen a fenti szabályoktól függetlenül a fogyasztó a szervződés kötés napja és az áru átvételének napja közötti időszakban is gyakorolhatja elállási, illetve felmondási jogát.¹⁰⁴ Szolgáltatás nyújtására irányuló szervződés esetén a szervződés kötés napjától számít a 14 napos elállási/felmondási határidő.¹⁰⁵

A vállalkozást - dolgozatom tájékoztatással kapcsolatos fejezetében részletezettek szerint - külön tájékoztatási kötelezettség terheli a fogyasztót megillető elállási joggal kapcsolatban, melynek

---

¹⁰² Fazekas: *i.m.* 153.

¹⁰³ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 20. § (1) bekezdése

¹⁰⁴ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 20. § (3) bekezdése

¹⁰⁵ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 20. § (2) bekezdés a)-b) pontjai

elmulasztása esetén a 14 napos elállási határidő tizenkét hónappal meghosszabbodik. Ez a kiegészítő rendelkezés az elállási jogot valódi szerződésszegéshez kapcsolódó jogkövetkezmény tulajdonságaival is felruházza.¹⁰⁶ Amennyiben a vállalkozás a tizenkét hónapon belül megadja a fogyasztónak a tájékoztatást, ez elállásra nyitva álló határidő e tájékoztatás közlésétől számított tizennegyedik napon jár le.¹⁰⁷

Az elállásra nyitva álló határidő számításához kapcsolódik az EUB C-481/99. számú, *Heininger ügyben* hozott döntése, melyben a Bíróság leszögezte, hogy az elállási határidő számítása nem kezdődik el addig, amíg a fogyasztót nem tájékoztatták elállási jogáról, rögzítette továbbá, hogy ellentétes az irányelvvel az olyan nemzeti szabályozás, mely legfeljebb a szerződéskötéstől számított 1 évig biztosítja az elállás lehetőségét a fogyasztónak.¹⁰⁸ Kissé árnyalja az imént hivatkozott döntés tartalmát az EUB C-412/06. számú *Hamilton ügyben* hozott döntése, melyben a Bíróság nem tekintette az irányelvvel összeegyeztethetetlennek azt a tagállami előírást, mely az elállási jogról való téves tájékoztatás ellenére a hosszú távú kölcsönszerződésből fakadó kötelezettségek teljes körű teljesítését követően az elállási jog megszűnéséről rendelkezik.¹⁰⁹

4.3 *A fogyasztót megillető elállási vagy felmondási jog gyakorlásának szabályai*

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 22. § (1) bekezdése értelmében a fogyasztó kétféle módon gyakorolhatja indokolás nélküli elállási, illetve felmondási jogát:

- nyilatkozat-minta felhasználásával, melyet a Kormányrendelet 2. melléklete tartalmaz, vagy
- az erre vonatkozó egyértelmű nyilatkozat útján.

Az elállási jog utóbbi módon történő gyakorlásával kapcsolatban a fogyasztók jogairól szóló irányelv (44) preambulum bekezdése hangsúlyozza, hogy a fogyasztó számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy az elállásról szóló nyilatkozatát saját maga fogalmazza meg, a lényeg, hogy a vállalkozás számára egyértelműen kiderüljön a fogyasztó szerződéstől történő elállásra irányuló

---

¹⁰⁶ Csécsy (2013.): *i. m.*: 166.

¹⁰⁷ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 21. § (1)-(2) bekezdései

¹⁰⁸ Az Európai Unió Bíróság 2001. december 13-i ítélete a C-481/99. számú, Georg Heininger et Helga Heininger kontra Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG. ügyben, 48. pont

¹⁰⁹ Az Európai Unió Bíróság 2008. április 10-i ítélete a C-412/06. számú Annelore Hamilton kontra Volksbank Filder eG ügyben, rendelkező rész

szándéka. Önmagában az a körülmény, hogy a fogyasztó az árut a vállalkozás részére minden további kifejezett nyilatkozat nélkül visszajuttatja, nem szolgálhat alapul az elállási szándék kifejezésének. Ugyanakkor a fogyasztó által megfogalmazott nyilatkozatnak nem feltétlenül kell az „elállási jogra” kifejezetten hivatkoznia, elegendő, ha a szóhasználatból egyértelműen kiderül a fogyasztó erre irányuló szándéka.¹¹⁰

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet lehetővé teszi a vállalkozások számára, hogy internetes honlapjukon is biztosíthassák a fogyasztók számára az elállási jog gyakorlását, ebben az esetben azonban a vállalkozásnak haladéktalanul vissza kell igazolnia tartós adathordozón a fogyasztói nyilatkozat megérkezését.¹¹¹

Az elállási jog határidőben történő érvényesítését a 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet a fogyasztó erre irányuló nyilatkozatának az elállásra nyitva álló határidőn belüli elküldéséhez köti, annak nincs jelentősége, hogy a vállalkozás e nyilatkozatot mikor kapja kézhez. Ugyanakkor a jogszabály a fogyasztóra telepíti annak bizonyítását, hogy elállási jogát szabályszerűen gyakorolta.¹¹²

4.4 A vállalkozás kötelezettségei a fogyasztó elállása vagy felmondása esetén

Amennyiben a fogyasztó az üzlethelyiségen kívül kötött vagy a távollévők között kötött szerződések esetén a fentiek szerint él az elállás jogával, a vállalkozás köteles eleget tenni haladéktalanul, de legkésőbb az elállásról való tudomásszerzéstől számított tizennégy napon belül köteles *visszatéríteni az ellenszolgáltatás teljes összegét*, ideértve a teljesítéssel felmerült költségeket (pl. szállítási díj, kezelési költségek stb.).¹¹³ A visszatérítésnek fő szabály szerint a fogyasztó által igénybe vett fizetési móddal megegyező módon kell történnie, más fizetési mód alkalmazására csak a fogyasztó kifejezett beleegyezése esetén van lehetőség, feltéve, hogy a fogyasztót ebből adódóan semmilyen többletdíj nem terheli.¹¹⁴

---

¹¹⁰Közlemény 5.3. pontja

¹¹¹45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 22. § (2) bekezdése

¹¹² 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 22. § (3)-(4) bekezdése

¹¹³45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 23. § (1) bekezdése

¹¹⁴45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 23. § (2) bekezdése

Áru adásvételére irányuló szerződés esetén a vállalkozást a fenti kötelezettségével összefüggésben megilleti a *visszatartás joga*, azaz a fogyasztónak visszatérítendő összeget visszatarthatja mindaddig, amíg a fogyasztó az árut vissza nem szolgáltatotta, vagy kétséget kizáróan nem igazolta, hogy azt visszaküldte. Nem illeti meg a vállalkozást ez a jog, ha vállalta, hogy az árut maga fuvarozza vissza.¹¹⁵

A vállalkozás köteles betartani a fogyasztó *személyes adatainak kezelésével* kapcsolatos, a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) szerinti kötelezettségeit.¹¹⁶ Sok esetben a fogyasztó részéről az elállási/felmondási jog gyakorlása a személyes adatok kezelése jogalapjának visszavonását is maga után vonja. E tekintetben a fent hivatkozott általános adatvédelmi rendelet ad iránymutatást. Érvényes jogalap hiányában a vállalkozásnak az adatkezelést meg kell szüntetni.¹¹⁷

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 23. § (6) és (7) bekezdése részletezi a *vállalkozás kötelezettségeit a digitális tartalom szolgáltatására és a digitális szolgáltatások nyújtására irányuló szerződések esetén* a fogyasztó által szolgáltatott vagy létrehozott, személyes adatoktól eltérő bármely tartalom felhasználásával kapcsolatosan. Ugyanakkor a szerződéstől való elállás esetén a vállalkozást megilleti az a jog, hogy *megakadályozza a digitális tartalom vagy szolgáltatás fogyasztó általi használatát*, különösen azok fogyasztó számára történő hozzáférhetetlenné tételével, vagy a fogyasztó felhasználói fiókjának letiltásával.¹¹⁸

4.5 A fogyasztó kötelezettségei elállása vagy felmondása esetén

Amennyiben a fogyasztó az üzlethelyiségen kívül kötött vagy a távollévők között kötött szerződések esetén él az elállás jogával, a fogyasztót az alábbi kötelezettségek terhelik, köteles az árut haladéktalanul, de legkésőbb az elállás közlésétől számított tizennégy napon belül *visszaküldeni, illetve a vállalkozásnak vagy a vállalkozás által az áru átvételére meghatározott személynek átadni*. E kötelezettség csupán akkor nem terheli, ha a vállalkozás vállalta, hogy az árut maga fuvarozza

¹¹⁵ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 23. § (4) bekezdése

¹¹⁶ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 23. § (5) bekezdése

¹¹⁷ Közlemény 5.4. pontja

¹¹⁸ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 23. § (9) bekezdése

vissza. A visszaküldési határidő betartása szempontjából az áru határidő lejárta előtti elküldésének van jelentősége, és nem annak, hogy a vállalkozás azt mikor kapja kézhez.¹¹⁹

Elállása esetén a fogyasztó viseli az áru visszaküldésének közvetlen költségét, kivéve, ha a vállalkozás vállalta e költségek viselését.¹²⁰ A közvetlen költség fogalmába nem tartoznak bele az adminisztratív, kezelési vagy újrakészletezési költségek, ezeket minden esetben a vállalkozás viseli.¹²¹

A fogyasztó felel az áru jellegének, tulajdonságainak és működésének megállapításához szükséges használatot meghaladó használatából eredő értékcsökkenésért, kivéve, ha a vállalkozás az elállási jog gyakorlására vonatkozó tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta.¹²² A fogyasztó az árut annak jellegének, tulajdonságainak és működésének megállapítása céljából ugyanúgy megvizsgálhatja, ahogyan azt az üzletben engedélyeznék számára. Például a fogyasztó a ruhaneműt felpróbálhatja, de nem hordhatja azt.¹²³

A Közlemény annak eldöntéséhez, hogy a fogyasztó az árut azon túlmenően vizsgálta e meg, amennyiben az annak jellegének, tulajdonságainak és működésének megállapítása érdekében szükséges volt, az alábbi példákat sorakoztatja fel viszonyítási alapként:

- audio/video és rögzítő eszköz megvásárlása előtt a fogyasztó általában tesztelheti a kép- vagy hangminőséget,
- a boltban a ruha felpróbálása általában nem foglalja magában a gyártó címkéinek eltávolítását,
- a fogyasztó általában nem tudja a gyakorlatban kipróbálni a konyhai eszközöket, amelyek tényleges használata elkerülhetetlenül nyomokat hagy,
- a fogyasztó nem tud szoftvert konfigurálni a számítógépen; ezért bármely ilyen eszköz újrabeállításának költsége értékcsökkenést jelent,
- a fogyasztó az üzletekben szokásosan tesztelhető parfümököt és hasonló kozmetikai termékeket egy olyan ingyenes tesztermék segítségével tesztelheti, amelyet a kereskedő mellékelhet a termékhez. Ily módon a fogyasztók nem bonthatják fel a

---

¹¹⁹ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 24. § (1) bekezdése

¹²⁰ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 24. § (2) bekezdése

¹²¹ Közlemény 5.5.2. pontja

¹²² 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 25. §-a

¹²³ A fogyasztók jogairól szóló irányelv (47) preambulum bekezdése

termék csomagolását annak érdekében, hogy gyakorolhassák a termék jellegének és jellemzőinek megállapítására vonatkozó jogukat.¹²⁴

Az EUB a C-489/07. számú *Krüger ügyben* a korábban hatályos 97/7/EK irányelv rendelkezéseit értelmezve arra a megállapításra jutott, hogy az irányelv rendelkezéseivel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely általános módon előírja az eladó számára azt a lehetőséget, hogy ellenérték megfizetését követelje a fogyasztótól a távollévők között kötött szerződés alapján megvásárolt fogyasztási cikk használatáért abban az esetben, az a fogyasztó határidőn belül gyakorolta az elállási jogát. Ha azonban a fogyasztó a jóhiszeműség és tisztesség követelményével össze nem egyeztethető módon használta a fogyasztási cikket, akkor az eladó ellenértéket követelhet tőle a használatért, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az irányelv célját és az elállási jog hatékonyságát, ténylegességét.¹²⁵

A fogyasztó értékcsökkenésért való felelősségének kérdése szempontjából kardinális jelentőségű az EUB-nak a C-681/17. számú *Slewo ügyben* hozott döntése, amelyben az EUB a matracokat a ruházati termékekhez hasonlította, amelyek esetében a felpróbálás joga a fogyasztók részére kifejezetten megengedett. Ezért az EUB álláspontja szerint az olyan matracot, amelynek védőfóliáját a fogyasztó eltávolította és a matracot esetlegesen kipróbálta, használta, alkalmas az újbóli értékesítésre, amennyiben a vállalkozás a matracot valamiféle kezelés, például tisztítás vagy fertőtlenítés után egy harmadik fél általi újbóli használatra alkalmassá képes tenni, az egészség vagy a higiénia követelményeinek megsértése nélkül.¹²⁶

A digitális tartalom szolgáltatására vagy digitális szolgáltatások nyújtására irányuló szerződésekkel összefüggésben gyakorolt elállási jog esetén a Kormányrendelet 25/A. §-a fogyasztók kötelezettségévé teszi, *hogy tartózkodjanak a digitális tartalom vagy a digitális szolgáltatás használatától, illetve ezek harmadik fél számára történő elérhetővé tételétől.*

---

¹²⁴ Közlemény 5.5.4. pontja

¹²⁵ Az Európai Unió Bíróság 2009. szeptember 3-i ítélete a C-489/07. számú Pia Messner kontra Firma Stefan Krüger ügyben, rendelkező rész 1-2. pont

¹²⁶ Európai Unió Bíróság 2019. március 27-i ítélete a C-681/17. számú slewo - schlafen leben wohnen GmbH kontra Sascha Ledowski ügyben, 43-46. pont

Azon üzlethelyiségen kívül vagy távollévők között kötött szerződések esetén, melyek kapcsán a fogyasztó kifejezetten kérte a teljesítés megkezdését a 14 napos elállási határidő lejárta előtt, és a fogyasztó e szerződést a teljesítés megkezdését követően felmondja, köteles *a már teljesített szolgáltatással arányos díjat a vállalkozás számára megfizetni*.¹²⁷ Például ha a fogyasztó mobiltelefon szolgáltatási szerződéstől áll el, miután a szolgáltatást 10 napig használta, a kereskedőnek a havi előfizetési díj harmadát köteles megfizetni, valamint bármely többletszolgáltatás árát, amit ezen időszak alatt igénybe vett.¹²⁸

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 27. §-a felsorolja azokat az eseteket, amikor a fogyasztó az elállási jog gyakorlása esetén *mentesül bizonyos költségek viselése alól*. Ennek megfelelően a fogyasztónak nem kell megfizetnie a szolgáltatás nyújtására irányuló szerződés teljesítésének teljes vagy részleges költségeit, amennyiben a vállalkozás nem tett eleget az elállási jog gyakorlásával kapcsolatos¹²⁹ tájékoztatási kötelezettségének, vagy a fogyasztó nem kérte kifejezetten a szolgáltatás teljesítésének megkezdését az elállási határidő lejárta előtt.¹³⁰ A fogyasztónak nem kell megfizetnie továbbá a nem tárgyi adathordozón nyújtott digitális tartalom szolgáltatásának teljes vagy részleges költségeit, amennyiben a fogyasztó nem adta kifejezett, előzetes beleegyezését a teljesítés elállási határidő lejárta előtti megkezdéséhez, vagy a fogyasztó a beleegyezés megadásával egyidejűleg nem nyilatkozott az elállási joga elvesztésének tudomásulvételéről, vagy a vállalkozás nem igazolta vissza a szerződéskötést.¹³¹

4.6 Kivételek az elállási és felmondási jog alól

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet taxatívén szabályozza azokat a szerződéseket, amelyekben a fogyasztó - a szerződés tárgya, jellege, egyéb körülmények folytán - nem rendelkezik elállási/felmondási joggal, vagy bizonyos feltételek fennállása esetén elveszíti e jogot. Az alábbiakban azokat az eseteket tekintem át, amelyekben a fogyasztó nem gyakorolhatja elállási jogát:

---

¹²⁷ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 26. § (1) bekezdése

¹²⁸ Közlemény 5.6.2. pontja

¹²⁹ Ebben a körben a vállalkozást a 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 11. § (1) bekezdés i) vagy k) pontjában előírt tájékoztatási kötelezettség terheli.

¹³⁰ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 27. § a) pontja

¹³¹ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 27. § (b) pontja

- *Maradéktalanul teljesített szolgáltatási szerződések:* a szolgáltatás nyújtására irányuló szerződése esetén a szolgáltatás maradéktalan teljesítése után a fogyasztót nem illeti meg elállási jog. A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 13. §-a és 19. §-a meghatározza azokat az alaki követelményeket, amelyek abban az esetben alkalmazandók, ha a fogyasztók az elállási időszak lejárta előtt megkívánják kezdeni az üzlethelyiségen kívül vagy távollévők között kötött szerződések teljesítését.¹³² Ennek megfelelően amennyiben a szerződés fizetési kötelezettséget keletkeztet a fogyasztó számára, csak abban az esetben nem illeti meg az elállási jog, ha a teljesítés a fogyasztó kifejezett előzetes beleegyezésével és annak a fogyasztó általi tudomásulvételével kezdődött meg, hogy a vállalkozás maradéktalan teljesítése esetén elveszíti elállási jogát.¹³³ A fentiekkel összefüggésben a „kifejezett előzetes beleegyezés” úgy értelmezendő, hogy magában foglal a fogyasztó részéről egy megerősítő lépést, például egy opció bejelölését a honlapon. Az előre bejelölt lehetőségek vagy az általános szerződési feltételek között szereplő ilyen célú kitétel nem teljesíti ezeket a követelményeket.¹³⁴ Fontos megjegyezni, hogy a fogyasztó a fenti esetben is gyakorolhatja az elállási jogát, ha a szerződést a kereskedelemről szóló törvényben meghatározott üzleten kívüli kereskedés vagy az árubemutatóval egybekötött termékértékesítés keretében kötötte meg.¹³⁵
- Olyan áruk vagy szolgáltatások tekintetében sem illeti meg elállási jog a fogyasztót, amelyek *ára, illetve díja a pénzpiac vállalkozás által nem befolyásolható, elállási határidő alatt is lehetséges ingadozásától függ.*¹³⁶ Az árak ilyen jellegű ingadozása legfőképpen az energiapiacra jellemző. Itt is meg kell jegyezni, hogy a fogyasztó a fenti esetben is gyakorolhatja az elállási jogát, ha a szerződést a kereskedelemről szóló törvényben meghatározott üzleten kívüli kereskedés vagy az árubemutatóval egybekötött termékértékesítés keretében kötötte meg.¹³⁷
- *A fogyasztó utasítása alapján vagy kifejezett kérésére előállított, nem előre gyártott áru, illetve az egyértelműen a fogyasztó személyére szabott áru* tekintetében a

¹³² Zavodnyik József: *Segédlet a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló kormányrendelet alkalmazásához* II. rész, Fogyasztóvédelmi Jog, 2022/4., forrás: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/557/id/A2200301.FVO/tr/chain50>, (letöltés dátuma: 2024. március 23.)

¹³³ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (1) bekezdés a) pont

¹³⁴ Közlemény 5.6.1. pont

¹³⁵ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (3) bekezdése

¹³⁶ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (1) bekezdés b) pont

¹³⁷ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (3) bekezdése

fogyasztó szintén nem gyakorolhatja elállási jogát.¹³⁸ A Közlemény példákat is sorakoztat azon esetek köréből, melyek lefedik e kivétel szabályt. Így például idetartozhatnak az olyan áruk, amelyekre nézve a fogyasztó jellemzőket adott meg (bútor vagy anyag méretei), vagy egy adott, megrendelésre adott autó terve. Ezzel szemben abban az esetben, ha a fogyasztó egyszerűen úgy állítja össze az árut, hogy a kereskedő által biztosított szabványos (előre beállított) opciókat veszi igénybe, az nem tartozik e rendelkezés hatálya alá. A kivétel továbbá nem vonatkozik a kézzelfogható eredményekhez vezető szolgáltatási szerződésekre, így például az építész és a fogyasztó közötti, új épület építésére vonatkozó tervek készítésére irányuló szerződésekre.

Az EUB a C-208/19. számú *NK-ügyben* arra a megállapításra jutott, hogy egy ilyen szerződés fő tárgya egy olyan szellemi szolgáltatás nyújtása az építész által, amely egy jövőbeli családi ház tervének elkészítésében áll, és a tervek áruként való átadása csupán másodlagos. a nyújtandó fő szolgáltatáshoz képest.¹³⁹

Itt is meg kell jegyezni, hogy a fogyasztó a fenti esetben is gyakorolhatja az elállási jogát, ha a szerződést a kereskedelemről szóló törvényben meghatározott üzleten kívüli kereskedés vagy az árubemutatóval egybekötött termékértékesítés keretében kötötte meg.¹⁴⁰

- *A romlandó vagy minőségét rövid ideig megőrző áru* tekintetében a fogyasztót szintén nem illeti meg elállási jog¹⁴¹. Ide tartoznak például a hűtést igénylő, rövid lejáratú idejű ételek vagy italok, elvitelre szánt éttermi szolgáltatások, friss virágok.¹⁴²
- Olyan *zárt csomagolású áruk tekintetében* sem állhatnak el a fogyasztók, amely egészségvédelmi vagy higiéniai okokból az átadást követő felbontása után nem küldhető vissza.¹⁴³ Példaként említhetőek e körben a kozmetikai termékek, fogkefék, borotvák, hasonló higiéniai termékek.¹⁴⁴ A fogyasztót azonban megilleti az elállási jog, ha a szerződést a kereskedelemről szóló törvényben meghatározott üzleten kívüli

¹³⁸ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (1) bekezdés c) pont

¹³⁹ Európai Unió Bíróságának 2020. május 14-i ítélete a C-208/19. számú NK kontra MS és AS ügyben, 59. pont

¹⁴⁰ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (3) bekezdése

¹⁴¹ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (1) bekezdés d) pont

¹⁴² Közlemény 5.11.3. pont

¹⁴³ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (1) bekezdés e) pont

¹⁴⁴ Közlemény 5.11.4. pont

kereskedés vagy az árubemutatóval egybekötött termékértékesítés keretében kötötte meg.¹⁴⁵

- Nem illeti meg a fogyasztókat az elállás joga az olyan áruk tekintetében, amely jellegénél fogva az átadást követően *elválaszthatatlanul vegyül más áruval*.¹⁴⁶ (pl. üzemanyag).
- Kivételt képeznek az elállási jog alól az *olyan alkoholtartalmú italok*, amelyek tényleges értéke a vállalkozás által nem befolyásolható módon a piaci ingadozásoktól függ, és amelyek áráról a felek az adásvételi szerződés megkötésekor állapodtak meg, azonban a szerződés teljesítésére csak később, a megkötéstől számított 30. napot követően került sor.¹⁴⁷ Ide tartoznak például a spekulatív célú szerződések megkötését követően hosszú idő elteltével szállított ún. primőr borok.¹⁴⁸
- A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (1) bekezdés h) pontja értelmében *sürgős javítási vagy karbantartási munkálatok elvégzése céljából kötött vállalkozási szerződések* szintén kivételt képeznek az elállási jog alól. Megjegyzendő, hogy a fogyasztó által kifejezetten kért szolgáltatásokon és a karbantartás vagy javítás elvégzéséhez felhasznált cserealkatrészekon felül kínált szolgáltatásokra vagy árukra az elállási jog kiterjed.¹⁴⁹ Természetesen a fogyasztóknak a nem sürgős javítások esetében is joguk van az elálláshoz, és a kereskedőknek tájékoztatniuk kell őket - mások mellett - erről a jogról is.¹⁵⁰
- Nem illeti meg elállási jog a fogyasztót, amennyiben az adásvétel tárgya *lezárt csomagolású hang-, illetve képfelvétel, valamint számítógépes szoftver példánya, amennyiben az átadást követően a fogyasztó a csomagolást felbontotta*,¹⁵¹ továbbá hírnap, folyóirat vagy időszaki lap tekintetében, az elfizetéses szerződések kivételével.¹⁵²

---

¹⁴⁵ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (2) bekezdése

¹⁴⁶ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (1) bekezdés f) pont

¹⁴⁷ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. cikk (1) bekezdés g) pont

¹⁴⁸ Zavadnyik József: *Segédlet a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló kormányrendelet alkalmazásához* II. rész, Fogyasztóvédelmi Jog, 2022/4., forrás: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/557/id/A2200301.FVO/lr/chain50>, (letöltés dátuma: 2024. március 23.)

¹⁴⁹ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (2) bekezdése

¹⁵⁰ Közlemény 5.11.7. pont

¹⁵¹ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (1) bekezdés i) pont

¹⁵² 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (1) bekezdés j) pont

- A nyilvános árverésen¹⁵³ megkötött szerződések ugyancsak kivételt képeznek az elállási jog gyakorlása alól. ¹⁵⁴
- Az elállási jog nem vonatkozik a lakáscélú szolgáltatás kivételével a *meghatározott teljesítési határnapot vagy határidőt tartalmazó szállásnyújtásra irányuló szerződés, fuvarozás, személygépjármű kölcsönzés, étkeztetés vagy szabadidős tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatásra irányuló szerződésekre*. A fogyasztók jogairól szóló irányelv (49) preambulumbekzdése szerint ebbe a körbe az olyan tevékenységekre vonatkozó szerződések tartoznak, amelyek megkötése olyan kapacitású lekötést von maga után, amelyet - az elállási jog gyakorlása esetén - a kereskedőnek nehéz lenne kihasználnia. Különösen igaz ez például a szállodai és üdülöhelyi foglalások, vagy a kulturális és sporteseményekre való helyfoglalások esetén. Az EUB - dolgozatom korábbi részében a szabályozás tárgyi hatályával összefüggésben már hivatkozott - C-96/21. számú, *CTS Eventim ügyben* az elállási jog alóli fenti kivétel szabályát is vizsgálta. Döntésében akként foglalt állást, hogy e kivétel szabály felhívható azzal a fogyasztóval szemben, aki a szabadidős tevékenységhez való hozzáférés jogának megszerzésére irányuló, távollévők közötti szerződést kötött egy olyan közvetítővel, aki a saját nevében, de a szabadidős tevékenység szervezőjének javára jár el, feltéve, hogy a fogyasztó elállása esetén az így felszabaduló kapacitások lefoglalásával kapcsolatos kockázatot a szervező viseli, másrészt a szerződés tárgyát képező szabadidős tevékenységnek meghatározott időpontban vagy időszakban kell megvalósulnia.¹⁵⁵ Az EUB-nak a C-336/03. számú *easyCar ügyben* a 97/7/EK irányelv szállítási szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekkel kapcsolatos, elállási jog alóli kivétel szabályát kellett értelmeznie. Lényegében arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy a gépkocsi bérbeadására irányuló szolgáltatások az irányelv 3. cikkének (2) bekezdése szerinti szállítási szerződéseknek minősülnek-e. Döntésében az EUB arra jutott, hogy a szállítási szerződések fogalma magában foglalja a gépkocsi-bérbeadási szolgáltatásokra vonatkozó szerződéseket is. Indokolásában kiemelte, hogy valamely

---

¹⁵³ A nyilvános árverés fogalmát a Kormányrendelet 4. § 6. pontja határozza meg. E szerint nyilvános árverésnek minősül az olyan értékesítési módszer, amelynek során a vállalkozás az árverező által lefolytatott átlátható, versenyszerű licitálás keretében szerződéskötésre tesz ajánlatot a fogyasztóknak, akik az árverésen személyesen megjelennek vagy ennek lehetősége számukra biztosított, és amelyen a sikeres licitáló arra vállal kötelezettséget, hogy az ajánlatban foglaltak szerint szerződést köt. Nem minősül nyilvános árverésnek a fogyasztók és a vállalkozások rendelkezésére álló árverési célú internetes honlap használata.

¹⁵⁴ 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (1) bekezdés k) pont

¹⁵⁵ Az Európai Unió Bíróságának a 2022. március 31-i ítéletet a C-96/21. számú DM kontra CTS Eventim ügyben, 55. pont

szállítási eszköznek a fogyasztó számára történő rendelkezésre bocsátása a szállítási ágazatba tartozó, az irányelv alkalmazási körén kívül eső szolgáltatást valósít meg.¹⁵⁶ Tehát az EUB e döntésével a fogyasztók védelme helyett az e szolgáltatásokkal foglalkozó vállalkozások érdekeit részesítette előnyben, mivel a bérautó-foglalások teljesítési idő előtti, fogyasztó általi lemondása és a fogyasztók által előzetesen kifizetett összegek visszatérítése aránytalanul hátrányosan érintené az e területen tevékenykedő vállalkozásokat.¹⁵⁷

- Nem gyakorolhatja a fogyasztó az elállási jogát *a nem tárgyi adathordozón nyújtott digitális tartalom tekintetében*, amennyiben a szerződés teljesítése -a fogyasztó beleegyezésével és annak tudomásulvételével, hogy ha a vállalkozás visszaigazolta a szerződést, elveszíti az elállási jogát- *megkezdődik*. Hasonlóan a 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 29. § (1) bekezdés i) pontjában foglalt, lezárt csomagolású hang, - illetve képfelvétel, valamint számítógépes szoftver példányának adásvételéhez, e rendelkezés értelmében a fogyasztónak nincs joga „tesztelni” a digitális tartalmat az elállási időszak alatt.¹⁵⁸

4.7 Az elállás vagy felmondás hatása a járulékos szerződésekre

A 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 4. § 3. pontja határozza meg, hogy a Kormányrendelet alkalmazásában mi minősül járulékos szerződésnek. E szerint *járulékos szerződés* minden olyan fogyasztói szerződés, amely távollévők között vagy üzlethelyiségen kívül kötött szerződéshez kapcsolódó egyéb áru értékesítésére, vagy szolgáltatás nyújtására irányul, amelyet a vállalkozás vagy a vállalkozással kötött megállapodás alapján harmadik személy nyújt. Járulékos szerződésnek minősülnek különösen a szállítási, karbantartási vagy beszerelési szerződések, a biztosítási hitszerződések, vagy a kiegészítő jótállás.¹⁵⁹

¹⁵⁶ Az Európai Unió Bíróság 2005. március 10-i ítélete a C-336/03. számú easyCar (UK) Ltd és kontra Office of Fair Trading ügyben, 26. és 31. pont

¹⁵⁷ Papp Tekla: *Távollévők közötti szerződések; csomagküldő kereskedelem*, In.: Szikora Veronika (szerk.): Magyar fogyasztóvédelmi magánjog- Európai kitekintéssel, Center Print Kft., Debrecen (2010) 153.

¹⁵⁸ Zavodnyik József: *Segédlet a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló kormányrendelet alkalmazásához* II. rész, Fogyasztóvédelmi Jog, 2022/4., forrás: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/557/id/A2200301.FVO/lr/chain50>, (letöltés dátuma: 2024. március 23.)

¹⁵⁹ Közlemény 5.10. pont

A fogyasztó elállási vagy felmondási jogának gyakorlása az üzlethelyiségen kívül kötött vagy távollévők között kötött szerződéshez kapcsolódó járulékos szerződést is felbontja vagy megszünteti. A fogyasztó nem köteles megtéríteni a vállalkozásnak a járulékos szerződés felbontásából vagy megszüntetéséből eredő kárát, és tőle egyéb költség sem követelhető az elállás vagy felmondás folytán őt a korábban részletezettek szerint egyébként terhelő költségeken kívül. A vállalkozás köteles a fogyasztó elállásáról vagy felmondásáról a járulékos szerződésben részt vevő harmadik személy szerződő felelt haladéktalanul értesíteni.¹⁶⁰

V. Összegzés

Tanulmányomban igyekeztem részletesen bemutatni az üzlethelyiségen kívül és a távollévők között kötött szerződések hatályos magyar szabályanyagát érintve az e tárgykörben született fogyasztók jogairól szóló irányelvet és az EUB ítélkezési gyakorlatát. Álláspontom szerint az EUB-nak mind a szabályozás személyi és tárgyi hatályával kapcsolatos, mind a vállalkozásokat terhelő világos és közérthető tájékoztatási követelmény teljesítésével, illetve a fogyasztókat megillető elállási jog gyakorlásával kapcsolatos - tanulmányomban hivatkozott - döntései kardinális jelentőségű jogértelmezési kérdéseket feszegetnek, melyek hasznos iránymutatásul szolgálnak a hazai jogalkalmazó szervek számára is.

Véleményem szerint a 45/2014. (II. 26.) Kormányrendeletben megjelenő magyar szabályozás a két atipikus szerződés területén döntően összhangban van az uniós joggal, köszönhető ez az irányelv csaknem szó szerinti implementálásának. Eltérést a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának fogyasztók jogairól szóló irányelvben szabályozott, tanulmányomban korábban kiemelt azon rendelkezése kapcsán észleltem, mely szerint a tájékoztatási kötelezettség maradéktalan teljesítéséig a szerződés nem köti a fogyasztót, e rendelkezést ugyanis a 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet nem vette át. Ettől függetlenül azt gondolom, hogy a szabályozás terén alapvetően teljesültek az uniós és a hazai jogalkotói elvárások, e területekre jellemző sajátos

---

¹⁶⁰45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 30. § (1)-(3) bekezdés

értékesítési módszerek indokoltta is teszik a fogyasztóvédelmi követelmények fokozottabb érvényre juttatását.

A gazdálkodó szervezetek oldalán megjelenő, szerződéskötést megelőző többlettájékoztatási kötelezettség előírása a jogalkotó részéről a fogyasztók alulinformáltságának kiküszöbölését hivatott szolgálni a felek jogviszonyába történő erőteljesebb beavatkozással. A jogszabályi követelményeknek megfelelő tájékoztatás - a szerződésben rögzített jogokhoz és kötelezettségekhez hasonlóan - szerves részét képezi mind az üzlethelyiségen kívül, mind a távollévők között kötött szerződésnek.

Ugyanakkor látnunk kell azt is, hogy a fogyasztók védelmét nem feltétlenül szolgálja hatékonyan, ha az információk átláthatatlan halmazát zúdítják rájuk, és különösen igaz ez bizonyos - szellemi, testi vagy pszichés fogyatékoságuk, koruk vagy hiszékenységük miatt kiszolgáltatott¹⁶¹ - fogyasztói csoportokra. A megfontolt és tudatos vásárlói döntések meghozatalához nem elegendő a fogyasztók széleskörű, mindenre kiterjedő, sok esetben a jogszabály szövegét szó szerint idéző tájékoztatása az általános szerződési feltételeken keresztül, fontosnak tartom azt is, hogy a fogyasztó a vele közölt információkat megértse, az őt védő szabályokat átlássa, és ebben a vállalkozásokat is érdekeltté tegyük. Mindez a hatékony joggyakorlás nélkülözhetetlen előfeltétele, melyet nem csupán az előbb hivatkozott fogyasztói rétegek, hanem az egyes átlagfogyasztók szempontjából is elengedhetetlennek tartok.

Álláspontom szerint annak érdekében, hogy a fogyasztók tisztában legyenek az őket megillető jogokkal, illetve az igényérvényesítés módjaival, egyrésztől szükséges a velük közölt információkat *közérthetőbbé és átláthatóbbá tenni*. Másrésztől úgy gondolom, a fogyasztóvédelem keretein belül nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a legalapvetőbb fogyasztóvédelmi ismeretek terjesztésére akár a közoktatás keretein belül, akár a médián keresztül. A szabályozás által a vállalkozásoktól megkövetelt tájékoztatási kötelezettség kizárólag akkor képes elérni a célját, ha a fogyasztóktól is megkövetelünk egyfajta *minimális tájékozottsági szintet*.

---

¹⁶¹ A fogyasztók jogairól szóló irányelv preambuluma (34) bekezdése

Ami az üzlethelyiségen kívül és a távollévők között kötött szerződésekben a fogyasztókat védő másik lényeges garanciát, az elállási jogot illeti, álláspontom szerint ez a jogintézmény tényleges, valódi jogvédelmet nyújt a fogyasztóknak. Akár azon okból él e jogával a fogyasztó, mert a terméket/ szolgáltatást - utóbb meggondolva magát - mégsem tartja hasznosnak, akár azért, mert tényleges kifogása van a termékkel/szolgáltatással kapcsolatban a másik fél szerződésszegése okán, az elállási jog garanciális jelentőségű e két atipikus szerződés kapcsán. Bár a szabályozás jelentős üzleti kockázatot jelent a gazdálkodó szervezetek részéről, ugyanakkor rászorítja őket a pontos, hiteles, korrekt tájékoztatásra¹⁶², és ezzel a fogyasztóvédelmi rendelkezések által szolgált *fogyasztói bizalom* megteremtésének előmozdítására.

Összességében elmondhatjuk, hogy az üzlethelyiségen kívül és a távollévők között kötött szerződések területén a jogalkotónak a fogyasztó és vállalkozás közötti egyensúlytalan helyzetet sikerült kiküszöbölnie a szabályozás nyújtotta többletgaranciák által, ezen túlmenően a fogyasztóknak a gyakorlatban megvalósuló visszaélésekkel szembeni védelme már nem a jogalkotóra, hanem a jogalkalmazó szervekre háruló feladat.

VI. Irodalomjegyzék

Szakkönyvek, tanulmányok:

- Bartha-Tóth Martina: *Az érvénytelenség mint a fogyasztói jogvédelem eszköze*, Miskolci Jogi Szemle, 2021/3., 289-297., forrás: <https://ojs.uni-miskolc.hu/index.php/jogiszemle/article/view/1035> (letöltés dátuma: 2024. március 20.)

---

¹⁶² Csécsy (2013): *i.m.* 166.

- Bencsik András: *A fogyasztói jogok tartalmának és érvényesülésének közjogi keretei Magyarországon*, Doktori értekezés, Műhelyvita-anyag, Pécsi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Karának Doktori Iskolája, Pécs (2012)
- Csécsy Andrea: *Fogyasztóvédelmi sajátosságok az atipikus szerződések körében*, In: Szalma, József (szerk.): *A Magyar Tudomány Napja a Délvidéken 2012 : Magyar nyelvű oktatás és kutatás*, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság, Újvidék, Szerbia (2013)
- Csibor Ferenc: *A távollévők között kötött és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések fogyasztói elállási és felmondási jogának védelme a bírói gyakorlatban*, In: Nyakas Györgyi - Sivák Veronika - Csibor Ferenc - Garamvölgyi Dávid - Dúl János (szerk.): *A magánjogi kutatóműhely fogyasztóvédelmi vonatkozású tanulmányai*, Opuscula Civilia (2020), forrás: https://antk.uni-nke.hu/document/akk-copy-uni-nke-hu/Opuscula_Civilia_2020_Maganjogi_Kutatomuhely.pdf (letöltés dátuma: 2024. április 02.)
- Dudás Attila-Papp Tekla: *Atipikus szerződések Magyarországon és Szerbiában*, Debreceni Jogi Műhely, 2013/3. 1-16.
- Fazekas Judit: *A magyar fogyasztóvédelmi szabályozás fejlődése a rendszerváltástól napjainkig*, In: Hamar Farkas-Hámori Antal (szerk.): *A fogyasztók etikai és jogi védelme*, Multidiszciplináris kihívások Sokszínű válaszok 2015/3. kötet, BGF KVIK Közgazdasági Tanszéki Osztály, Budapest, (2015), forrás: https://epa.oszk.hu/03400/03448/00007/pdf/EPA03448_multidiszciplinaris_2015_3_028-059.pdf (letöltés dátuma: 2024. április 10.)
- Fazekas Judit: *Fogyasztóvédelmi jog 2.0*, Gondolat Kiadó, Budapest, (2022)
- Fézer Tamás - Hajnal Zsolt: *A fogyasztói adásvétel egyes kérdéseinek szabályozása és joggyakorlata Magyarországon*, Debreceni Jogi Műhely, 2020/1-2., 35-63. o. forrás: <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/4851759> (letöltés dátuma: 2024. március 11.)

- forrás:https://www.debreceni jogimuhely.hu/archivum/1_2_2014/a_fogyasztói_szerzodesek_joga_az_europai_unio_jogaban_kozos_alapok/ (letöltés dátuma: 2024. március 3.)
- forrás:https://www.fvszemle.hu/aktualis_szam/2012_majus/kilato/fogyasztói_iranyelv/ (letöltés dátuma: 2024. március 4.)
- Gellén Klára: *A gyengébb fél védelme egyes aszimmetrikus szerződéses kapcsolatokban*, In: Acta Universitatis Szegediensis : forum : acta juridica et politica, I. évf. 1. szám (2011)
- Hajnal Zsolt: *A fogyasztói szerződések joga az Európai Unió jogában: közös alapok*, Debreceni Jogi Műhely (2014)
- Hajnal Zsolt: *Fogyasztóvédelem*, Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem (2018)
- forrás:https://tudasportal.uninke.hu/xmlui/bitstream/handle/20.500.12944/7_165/Fogyaszt%c3%b3v%c3%a9delem.pdf?sequence=1&isAllowed=y (letöltés dátuma: 2024. március 10.)
- Kozák Kornélia: *Az elállási jog gyakorlása a távollévők között kötött szerződések esetében*, *Jogesetelemzés*, EU Jog, 2023/4. forrás:, <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/561/id/A2300403.EUO/ts/10000101/> (letöltés dátuma: 2024. március 23.)
- Miskolczi Bodnár Péter: *A kógens és klauzálisan kógens fogyasztói szabályok gyökerei*, In: Keserű Barna Arnold-Szoboszlai-Kiss Katalin (szerk.): *Salus Vocalis. Csegöldi indulás- Győri érkezés. Ünnepi tanulmányok Fazekas Judit tiszteletére*, Győr, Universitas Győr Nonprofit Kft. (2023)
- Papp Tekla: *Az üzleten kívül kötött szerződések*, In.: Szikora Veronika (szerk.): *Magyar fogyasztóvédelmi magánjog- Európai kitekintéssel*, Center Print Kft., Debrecen (2010)
- Papp Tekla: *Szerződések tipizálása-atipikus szerződések*, doktori értekezés, MTA, Budapest (2018)
- Papp Tekla: *Távollévők közötti szerződések; csomagküldő kereskedelem*, In.: Szikora Veronika (szerk.): *Magyar fogyasztóvédelmi magánjog- Európai kitekintéssel*, Center Print Kft., Debrecen (2010)

- Pecze Dóra: *A távollévők között kötött szerződések kérdéséhez*, JURA. A Pécsi Tudományegyetem Állam -és Jogtudományi Karának tudományos lapja, 2000/1-2. szám
- Santaveczi Beatrix: *Az elektronikus világsztráda a kontraktusok jogában- az interneten kötött szerződések*, forrás: https://www.debrecebijogimuhely.hu/archivum/otdk_kulonszam/az_elektronikus_vilagsztrada_a_kontraktusok_jogaban_az_interneten_kotott_szerzodesek/ (letöltés dátuma: 2024. május 02.)
- Szabó Péter: *A fogyasztó fogalma és a fogyasztói szerződés értékelésének egyes kérdései az Európai Unió Bíróságának néhány újabb döntése tükrében*, Európai Jog, 2017/1., 1-6., forrás: <https://szakikkadatbazis.hu/doc/2150004> (letöltés dátuma: 2024. április 20.)
- Szendrői Éva Mónika: *A fogyasztóvédelem kialakulása és fejlődéstörténete*, Jogtörténeti Szemle, 2020/2., 34-40.
- Tárczy Edit Zsuzsanna: *Milyen változásokat hoz a fogyasztók jogairól szóló irányelv (a tájékoztatás és az elállás vonatkozásában)?*, Fogyasztóvédelmi Szemle, 2012. május
- Tattay Levente: *Az európai Fogyasztói Jogi Irányelv átültetése Magyarországon* Gazdaság és Jog, 2015/7-8., 3-13.
- Varga Nelli: *Gondolatok a fogyasztói szerződési jog kialakulásáról és fejlődéséről*, Debreceni Jogi Műhely, 2013/3.
- Zavodnyik József: *Segédlet a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló kormányrendelet alkalmazásához I. rész*, Fogyasztóvédelmi Jog, 2022/3., forrás: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/557/id/A2200301.FVO/lr/chain50>, (letöltés dátuma: 2024. március 10.)
- Zavodnyik József: *Segédlet a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló kormányrendelet alkalmazásához II. rész*, Fogyasztóvédelmi Jog, 2022/4., forrás: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/557/id/A2200301.FVO/lr/chain50>, (letöltés dátuma: 2024. március 18.)

- Zoványi Nikolett: *A fogyasztói szerződés és alanyai*, Debreceni Jogi Műhely, 2010/1.

Felhasznált jogszabályok:

- A fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet
- A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- A kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Kormányrendelet
- A termékek piacfelügyeletéről szóló 2012. évi LXXXVIII. törvény
- Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény
- A szállás időben megosztott használati jogára, a hosszú távra szóló üdülési termékekre vonatkozó szerződésekről, valamint a tartós szálláshasználati szolgáltatási tevékenységről szóló 141/2011. (VII. 21.) Kormányrendelet
- A fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény
- Az utazási szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekről, különösen az utazási csomagra, és az utazási szolgáltatásegyüttesre vonatkozó szerződésekről szóló 472/2017 (XII. 28.) Kormányrendelet

Európai Unió jogforrások, EUB döntések:

- Az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló 85/577/EGK irányelv
- A távollévők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló 97/7/EK (1997. május 20.) irányelv
- Az Európai Parlament és a Tanács 2011/83/EU irányelve a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi

irányelv módosításáról valamint a 85/77/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről

- Az Európai Unió Bíróságának 2018. augusztus 7.-i ítélete a C-485/17. számú Verbraucherzentrale Berlin eV kontra Unimatic Vertriebs GmbH. ügyben
- Az Európai Unió Bíróságának 1998. március 17-i ítélete a C-45/96. számú, Bayerische Hypotheken- und Wechselbank AG kontra Edgard Dietzinger ügyben,
- Az Európai Unió Bíróság 2005. január 20-i ítélete a C-464/01. számú Johann Gruber kontra Bay Wa AG ügyben
- Az Európai Unió Bíróság 2005. október 25-i ítélete a C-229/04. számú Crailsheimer Volksbank eG kontra Klaus Conrads és társai ügyben
- Az Európai Unió Bíróságának a 2022. március 31-i ítéletet a C-96/21. számú DM kontra CTS Eventim ügyben
- Az Európai Unió Bíróságának 2006. február 23-i ítélete a C-441/04. számú A-Punkt Schmukhandels GmbH kontra Claudia Schmidt ügyben
- Az Európai Unió Bíróságának 2022. február 24.-i ítélete a C-536/20. számú Tiketa-ügyben,
- Európai Unió Bírósága 2023. október 5-i C-565/22. számú ítélete a Verein für Konsumenteninformation kontra Sofatutor GmbH ügyben
- Az Európai Unió Bíróságának 2012. július 5.-i ítélete a C-49/11. számú Content Services Ltd kontra Bundesarbeitskammer ügyben
- Az Európai Unió Bíróságának 2022. április 7.-i ítélete a C-249/21. számú Fuhrmann-2-GmbH kontra B. ügyben
- Az Európai Unió Bíróság 2001. december 13-i ítélete a C-481/99. számú, Georg Heininger et Helga Heininger kontra Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG. ügyben
- Az Európai Unió Bíróság 2008. április 10-i ítélete a C-412/06. számú Annelore Hamilton kontra Volksbank Filder eG ügyben
- Az Európai Unió Bíróság 2009. szeptember 3-i ítélete a C-489/07. számú Pia Messner kontra Firma Stefan Krüger ügyben
- Európai Unió Bíróság 2019. március 27-i ítélete a C-681/17. számú slewo - schlafen leben wohnen GmbH kontra Sascha Ledowski ügyben

- Európai Unió Bíróságának 2020. május 14-i ítélete a C-208/19. számú NK kontra MS és AS ügyben
- Az Európai Unió Bíróságának a 2022. március 31-i ítéletet a C-96/21. számú DM kontra CTS Eventim ügyben
- Az Európai Unió Bíróság 2005. március 10-i ítélete a C-336/03. számú easyCar (UK) Ltd és kontra Office of Fair Trading ügyben

Egyéb források:

- A Bizottság közleménye a fogyasztók jogairól szóló 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmezésére és alkalmazására vonatkozó iránymutatásról (EGT-vonatkozású szöveg) 2021/C 525/01, forrás: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A52021XC1229%2804%29> (letöltés dátuma: 2024. március 10.)